

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PŘÍLOHA Č. 1B

KRITÉRIA TRANSFORMACE, HUMANIZACE A DEINSTITUCIONALIZACE VYBRANÝCH SLUŽEB SOCIÁLNÍ PÉČE

(VERZE PODLE POKYNU Č. 1 ZE DNE 25. 10. 2011)

OBSAH

1.	Slovník	3
2.	Specifikace věcných cílů podpory transformace a kritérií podpory	6
3.	Kritéria transformace	8
3.1	Technické charakteristiky	8
	Společné klíčové znaky pro všechny podpořené aktivity	8
	Domácnosti uživatelů	14
	Individuální domácnost	14
	Skupinová domácnost	16
	Domácnost pro osoby s vysokou mírou podpory	18
	Domácnost pro děti do 18 let	20
	Zázemí pro ambulantní služby a denní programy pobytových služeb	21
	Zázemí pro terénní služby	22
	Zázemí pro management	23
	Humanizace - investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních	24
3.2	Provozní charakteristiky	25
3.3	Procedurální charakteristiky	26
3.4	Personální charakteristiky	30
3.5	Charakteristiky procesu transformace	32
1.	Zvyšování povědomí o transformaci a humanizaci služby	32
2.	Řízení procesu	32
3.	Provedení analýz na národní úrovni a úrovni kraje	33
4.	Provedení analýzy na úrovni instituce	35
5.	Návrh systému alternativních služeb	36
6.	Plán přesunu zdrojů – finančních a lidských – do nové sítě služeb.	37
7.	Příprava a přestěhování uživatelů	37
8.	Příprava a přeškolení personálu původního zařízení	37
9.	Logistická podpora	38
10.	Monitoring a hodnocení nového stavu	39
4.	Zdroje	40

1. SLOVNÍK

Pro účely tohoto dokumentu se pod níže uvedenými pojmy rozumí:

Bezbariérovost – stav objektů respektující platnou legislativu, především zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášku č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb, ve znění pozdějších předpisů.

Deinstitucionalizace – proces, ve kterém dochází k proměně instituce jak ve smyslu formalizované struktury pravidel, řádu a filosofie služby, tak ve smyslu sídla (umístění v objektu a komunitě) tak, aby výsledná struktura a provozování služby byly primárně orientovány na potřeby uživatelů a ne potřeby formalizované organizace-instituce. Je jí dosahováno proměnou institucionální péče v péči v „komunitě“.

Denní programy – soubor programů a metod zajišťující výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a věnující se rozvoji schopností a dovedností uživatelů sociálních služeb.

Domácnost – souboru místností a prostoru pod společným uzamčením, který svým stavebně technickým a funkčním uspořádáním splňuje požadavky pro trvalé bydlení, kde je poskytována sociální služba. Jedná se o personálně a provozně uzavřenou skupinu. Pozn.: domácnost (bytová jednotka, dům) může být jak ve vlastnictví poskytovatele (zřizovatele), tak v nájmu, podnájmu nebo vlastnictví uživatele služby. V případě nájmu, podnájmu či vlastnictví uživatelem není dán požadavek na splnění technických kritérií vztahujících se ke stavbě a vybavení.

Domácnost pro děti se zdravotním postižením do 18 let – bydlení pro 3-6 uživatelů mladších 18 let.

Domácnost pro osoby s vysokou mírou podpory – bydlení pro 3-6 uživatelů, kteří ke svému životu potřebují vysokou míru podpory. Míra podpory je zjišťována v rámci posuzování uživatelů na základě jasně definovaných nástrojů.

Humanizace - je proces, který vede k proměně systému péče a prostředí tak, aby naplňoval práva a potřeby uživatelů. Pojem deinstitucionalizace označuje jeden z komponentů humanizace. Pro potřeby zlepšení podmínek ve stávajících zařízeních se pracuje s pojmem humanizace – investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních.

Individuální domácnost – domácnost pro 1 – 2 uživatele.

Instituce – pojem je používán jak pro označení souhrnu struktur, mechanismů sociálního řádu a pravidel řídicí chování více jednotlivců, tak pro označení formalizované organizace či veřejné služby. V textu je termín instituce používán pro poskytovanou sociální službu.

Institucionalizace - stav či proces, kdy souhrn pravidel a souhrn očekávaných či akceptovatelných vzorců chování se stává pro chod formalizované organizace důležitější než orientace na individuální potřeby jednotlivců, pro něž byla organizace

původně zřízena. Organizace pak vytváří na členy společenství (jak uživatele, tak zaměstnance) přímo či nepřímo tlak tak, aby se jejich potřeby podřizovaly potřebám řádu/chodu organizace.

Integrovaný operační program (dále jen „IOP“) - investiční program ČR zpracovaný v rámci Cílů Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost pro programovací období 2007–2013. Tento program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a státního rozpočtu ČR, řídicím orgánem programu je Ministerstvo pro místní rozvoj. Podpora IOP je zaměřena na celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy. IOP je koncipován jako program intervencí národního charakteru, které mají plošné a systémové zaměření. V rámci IOP je jednou z oblastí intervence také oblast podpory 3.1 Služby v oblasti sociální integrace. Gestorem za realizaci této oblasti intervence je MPSV, které stanovilo 3 prioritní aktivity.

Jednou z aktivit je podpora transformace služeb sociální péče, na kterou je vyčleněno necelých 56 mil. EUR. U jednotlivých projektů bude hrazeno 100 % celkových způsobilých výdajů projektu, v rámci podpory není vyžadována žádná finanční spoluúčast ze strany příjemce dotace, tedy kraje nebo obce.

Kapacita – počet uživatelů sociální služby, kteří ji využívají v jednom okamžiku (mají se zařízením uzavřenou smlouvu ve stejném období). V tomto materiálu je uvedena buď v maximální výši či jako interval.

Klíčový pracovník – určený zaměstnanec podle standardu č. 5, (Příloha č. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb.)

Kritéria transformace, humanizace a deinstitucionalizace vybraných služeb sociální péče – základní indicie procesu transformace a humanizace zařízení sociálních služeb. Jsou také závaznými podmínkami pro čerpání investičních prostředků z Integrovaného operačního programu pro vybraná zařízení sociálních služeb.

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Obytná jednotka (viz humanizace) – pokoj či soubor pokojů, které jsou v původním velkokapacitním zařízení umístěny v těsné blízkosti a díky tomu mohou využívat společné sociální zařízení a kuchyni. Maximálně se jedná o soubor pokojů se 6 uživateli.

Odborné vedení – ta část řízení podřízeného pracovníka nadřízeným, která se týká odborných postupů podřízeného, jde nejčastěji o pokyny (tj. kontrolu), které se nemusí týkat jen profesionální interakce pracovníka.

Osoba s vysokou mírou podpory – uživatel, který potřebuje pomoc, podporu či dohled z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve všech částech dne včetně zajištění zdravotní péče a specifických kompenzačních pomůcek. Míra postižení bude ošetřena v rámci metodiky posuzování uživatelů.

Pracovník – pracovník v sociálních službách, sociální pracovník nebo jiný odborný pracovník definovaný dle zákona o sociálních službách, který je v přímém kontaktu s uživatelem, nebo další zaměstnanec sociální služby. Je-li pracovník uváděn v jednotkách v souvislosti s výměrou prostor, je tím myšleno 1 celý úvazek.

Projekt „Podpora transformace sociálních služeb“ (dále jen „Podpora transformace“) – individuální projekt Odboru sociálních služeb a sociálního začleňování MPSV hrazený z prostředků Evropského sociálního fondu, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Cílem projektu je zajistit komplexní systém podpory transformace služeb sociální péče pro osoby se zdravotním postižením a rozvojové plány vycházející z problematiky transformačního procesu, zvýšit informovanost o procesu transformace, vytvořit systém vertikální a horizontální spolupráce mezi všemi dotčenými subjekty procesu, podpořit proces zkvalitňování životních podmínek uživatelů stávajících pobytových zařízení sociální péče a podpořit naplňování lidských práv uživatelů pobytových sociálních služeb a jejich práva na plnohodnotný život srovnatelný s vrstevníky žijícími v přirozeném prostředí. Prostředkem k těmto cílům budou mimo jiné podrobné analýzy, zmapování současné situace v oblasti služeb sociální péče a ověření procesu transformace ve vybraných zařízeních.

Skupinová domácnost – domácnost pro 3 – 6 uživatelů.

Supervize – strukturované uvažování nad konkrétními problémovými situacemi, které vznikly v interakci jednotlivého pracovníka s uživateli, případně s příbuznými uživatele nebo i s dalšími pracovníky, přičemž těžiště procesu spočívá v rozvoji pracovníka, zatímco prvek kontroly je méně výrazný.

Pokud se supervizních setkání účastní jeden tým pracovníků, může se supervize jednotlivců prolínat se supervizí týmu, kdy tématem uvažování je spolupráce týmu jako celku.

Transformace sociálních služeb – je souhrn procesů změny řízení, financování, vzdělávání, místa a formy poskytování služeb tak, aby výsledným stavem byla péče v běžných životních podmínkách.

Uživatel – osoba užívající sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Vícelůžkový pokoj – pokoj s více než 2 lůžky.

2. SPECIFIKACE VĚCNÝCH CÍLŮ PODPORY TRANSFORMACE A KRITÉRIÍ PODPORY

Hlavním záměrem předkládání kritérií je nastavit jasný rámec transformace vybraných zařízení služeb sociální péče na základě individuálně určených potřeb uživatelů, umožnit uživatelům sociálních služeb jejich aktivní zapojení se na trh práce a do společnosti a přispět k realizaci deinstitucionalizace pobytových zařízení sociálních služeb v České republice.

Podpora transformace pobytových sociálních služeb vychází z hlavních priorit Národního rozvojového plánu pro období 2007-2013 a Národního strategického referenčního rámce 2007-2013, které jsou národními strategickými dokumenty. Integrovaný operační program pro programovací období 2007-2013 úzce navazuje na Lisabonskou strategii, která je označována za program zásadních reforem.

Hlavní priority procesu transformace pobytových zařízení sociálních služeb jsou vyjádřeny v dokumentu „Koncepte podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné druhy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti“ (dále jen Koncepte podpory transformace), který byl přijat dne 21. února 2007 usnesením vlády České republiky č. 127. Koncepte podpory transformace byla vypracována v souladu se strategickými materiály z oblasti sociálních služeb v České republice, tj. Národním akčním plánem sociálního začleňování na léta 2006 – 2008 a na léta 2008 - 2010, Bílou knihou v sociálních službách a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Je vytvořena v souladu s českým právním řádem, a to zejména s Listinou základních práv a svobod.

Individuální projekt odboru sociálních služeb a sociálního začleňování MPSV Podpora transformace hrazený z prostředků ESF se zaměřuje na zajištění neinvestiční složky deinstitucionalizace.

Investiční prostředky poskytnuté v rámci IOP formou dotací jsou určeny na obnovu a pořízení movitého i nemovitého majetku. Podporovány budou aktivity zaměřené na transformaci, případně humanizaci vybraných zařízení sociálních služeb, které povedou k vyrovnávání příležitostí uživatelů daných zařízení v uplatnění na trhu práce a ke zvýšení dostupnosti veřejných služeb a kvality služeb sociálních. Budou podporovány především investice do transformace zařízení, a to do staveb zajišťujících bytovou situaci uživatelů, tedy investice do stavby, nákupu a rekonstrukce chráněného bydlení, domovů pro osoby se zdravotním postižením, domovů se zvláštním režimem či týdenního stacionáře. V souladu s Konceptí podpory ČR budou tyto nové objekty zařízení pobytových služeb s malou kapacitou a v běžné zástavbě a budou uzpůsobeny všem typům uživatelů vybraných zařízení. Dále bude podpora zaměřena na vytvoření zázemí pro sociální služby ambulantní a terénní, a to s ohledem na dostupnost služeb v místě pobytu uživatelů a na střednědobé plány rozvoje sociálních služeb v kraji. Humanizace bude podporována zejména v oblasti podpory uživatelů v nácviu samostatného způsobu života, snižování kapacity zařízení jako celku i jednotlivých pokojů a začlenění hygienického zázemí do obytných jednotek.

K naplnění záměrů podpory transformace jsou definována kritéria pro proces i výstupy transformace stávajících institucí. Transformační plán zařízení musí tato kritéria

splňovat, pokud má být transformace podpořena z Integrovaného operačního programu, oblasti intervence 3.1 Služby v oblasti sociální integrace, aktivity a) investiční podpora procesu a zavádění jednotného přístupu v transformaci pobytových zařízení sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb.

3. KRITÉRIA TRANSFORMACE

3.1 TECHNICKÉ CHARAKTERISTIKY

Pro jednotlivé oblasti jsou definovány specifické technické charakteristiky. Technické charakteristiky jsou rozděleny na pět základních oblastí, kterými jsou:

- Domácnosti uživatelů
- Zázemí pro ambulantní služby a denní programy
- Zázemí pro terénní služby
- Zázemí pro management
- Humanizace – investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních

SPOLEČNÉ KLÍČOVÉ ZNAKY PRO VŠECHNY PODPOŘENÉ AKTIVITY

Cíle

- Cílem je snižování kapacity a humanizace stávajících objektů, opouštění dispozičně nevyhovujících objektů (historické budovy, zámky, továrny) a v souladu se střednědobými plány rozvoje sociálních služeb kraje vytvoření sítě sociálních služeb v běžné komunitě umožňující maximálně individualizovaný život uživatele.

Druhy a kapacita sociálních služeb

- Registraci na druh sociální služby podle zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, volí poskytovatel podle potřeb uživatelů.
- Kritéria jsou stanovena bez ohledu na druh registrované sociální služby.
- Poskytovatel se řídí kapacitou uživatelů v okamžiku, kdy vstoupil do procesu transformace. Tato kapacita může být v průběhu transformace snižována, nikoliv navyšována. Výjimky jsou uvedeny dále.
- Po dobu procesu transformace je zastaven příjem nových uživatelů do stávajících objektů zařízení. Tento fakt může být uveden v registraci stávajících služeb (v poznámce, případně doložen rozvojovým plánem zařízení). Přijetí nových uživatelů je možné pouze v případě, že dojde k úmrtí či jinému náhlému odchodu uživatele ze služby. Není možné v průběhu procesu transformace přijímat nové uživatele na místa, která byla díky transformaci již uvolněna. Pokud služba částečně ve stávajících objektech zůstává, je do nich příjem nových uživatelů možný za předpokladu, že v daných objektech bude dodržena maximální kapacita, kterou pro ně poskytovatel stanoví předem a která spolu s nově vznikajícími službami pro vlastní uživatele nepřevyší původní kapacitu velkokapacitního zařízení.
- Investice na navýšení původní kapacity v nově zřizovaných domácnostech mohou být finančně podpořeny pouze tehdy, jedná-li se o navýšení z důvodu sloučení uživatelů služeb, kteří k sobě mají rodinné vazby či jsou v partnerském vztahu. Vedle toho je u nekoedukovaných zařízení možné financovat navýšení této kapacity za účelem koedukace, a to max. do 5 % z celkové kapacity původního velkokapacitního zařízení.
- Kapacity objektů uvolněné v rámci transformace nejsou dále užívány pro stejný nebo jiný druh pobytové služby sociální péče (domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, domov pro osoby se zdravotním postižením, chráněné

bydlení, týdenní stacionář, odlehčovací služba pobytového charakteru a sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče).

- V případě, že není opouštěno celé zařízení, je procentuální zastoupení uživatelů opouštějících zařízení shodné u uživatelů s různou mírou podpory.

Nároky na lokalitu

- Daný druh služby v lokalitě zcela chybí či není dostatečně zajištěn nebo z obce uživatelé pocházejí, pracují zde, vzdělávají se nebo zde mají rodinu a osobní vazby.
- Služba je navázána na střednědobý plán rozvoje sociálních služeb kraje.
- Služba je navázána na střednědobé plány rozvoje sociálních služeb dotčených obcí, jsou-li k dispozici.

Nároky na prostředí

- Veřejné služby včetně dopravy jsou s ohledem na umístění v obci dostupné. Zohledňuje se přání uživatele.
- Objekty respektují platnou legislativu k bezbariérovosti.

Společné znaky pro všechny formy domácností uživatele

- Služby jsou zaměřeny na podporu při vedení domácnosti uživatele a péči o osobu uživatele.
- Domácnost obsahuje základní prvky samostatné ekonomické jednotky.
- Provoz domácnosti (hospodaření s penězi, úklidy, údržba, stravování, praní prádla atd.) je zajišťován samotnými uživateli a určeným okruhem pracovníků s výjimkou osob s vysokou mírou podpory a dětí. Poskytovatel při nutnosti zajistit stravu a praní prádla jiným způsobem než s dopomocí uživatelů preferuje dodavatelský způsob před zajištěním služeb vlastními provozovatelem (s ohledem na možnost zajištění služeb dodavatelsky v daném místě, ekonomickou výhodnost apod.).
- Umístění je zvoleno dle přání a možností uživatele a možnosti zajistit v daném místě potřebné služby.
- Domácnost je včleněna do běžné zástavby obce, do které jsou počítány i venkovské oblasti.
- Domácnosti jsou v obci rozmístěny tak, aby počet uživatelů z daného zařízení nepřekročil 8 % populace v obci.
- Poskytovatel při plánování rozmístění domácností bere v potaz hustotu obyvatel v dané obci/místě a usiluje o takové rozmístění uživatelů, které nebude kumulovat osoby se zdravotním postižením či jakýmkoliv sociálním handicapem v jednom místě (např. domě, ulici, bloku domů). Případná bližší specifikace viz níže, v kritériích jednotlivých druhů domácností.
- Domácnost musí mít otevřený kontakt s okolím tak, že musí být umožněn otevřený přístup „okolí“ nezávisle na dění v původním zařízení (do bytových domů je přístup návštěvám umožněn z veřejné komunikace, do rodinného domku z veřejné nebo na ni navazující přístupové komunikace).
- Existuje návaznost na další zdroje – poskytovatel nenahrazuje přirozené zdroje (např. kadeřník, lékař).
- V domácnosti žijí osoby obou pohlaví, pokud tomu uživatelé nechtějí jinak.
- Poskytovatel klade důraz na takovou skladbu uživatelů domácnosti, která zajišťuje bezpečí všech uživatelů a odpovídá jejich přáním. Jinak se doporučuje dodržet maximální možnou jednotnou skladbu uživatelů s ohledem na druh a míru postižení a rozdělení dle věku na domácnosti pro děti do 18 let a dospělé.

- Poskytovatel klade důraz na rodinné a ostatní osobní vztahy mezi uživateli.
- Jednotlivé typy bydlení je v případě kumulace na jednom místě (v jednom domě apod.) možné v odůvodněných případech vzájemně kombinovat.

Finanční limity společné pro všechny sociální služby

- Finanční limity stanovené v tomto dokumentu jsou pro potřeby IOP maximálními způsobilými výdaji. Limity stanovené na podlahové plochy a obestavěný prostor jsou maximálními z pohledu způsobilosti výdajů. Výdaje nad tyto hranice jsou možné, ovšem z hlediska IOP nezpůsobilé, a jejich úhrada je plně na příjemci podpory.

Nemovitosti

- Nákup pozemků podléhá režimu stanovenému Metodikou způsobilých výdajů 2007 – 2013. Způsobilým výdajem je pořizovací cena, maximálně však do výše stanovené znaleckým posudkem podle vyhlášky, kterou se provádí zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, a to vždy nižší cena při srovnání ceny vyhláškové a ceny tržní (obvyklé). Znalecký posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem registrace projektu. Pořizovací cena pozemku může být započtena maximálně do výše 10 % celkových způsobilých výdajů projektu. Zároveň platí podmínka, že současný nebo některý z předcházejících vlastníků pozemku neobdržel v posledních pěti letech před registrací žádosti dotaci z veřejných zdrojů na nákup daného pozemku.
- Nákup staveb podléhá režimu stanovenému Metodikou způsobilých výdajů 2007 – 2013. Způsobilým výdajem je pořizovací cena, maximálně však do výše stanovené znaleckým posudkem podle vyhlášky, kterou se provádí zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, a to vždy nižší cena při srovnání ceny vyhláškové a ceny tržní (obvyklé). Znalecký posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem registrace projektu. Zároveň platí podmínka, že současný nebo některý z předcházejících vlastníků stavby neobdržel v posledních pěti letech před registrací žádosti dotaci z veřejných zdrojů na nákup daného stavby.
- U výstavby a technického zhodnocení budovy je způsobilým výdajem částka do výše 25.000,- Kč za 1 m² podlahové plochy (bez DPH), maximálně však do výše 5 107,- Kč za 1 m³ obestavěného prostoru (bez DPH), v případě rekonstrukce se do limitu obestavěného prostoru počítají i náklady pořízení budovy.
- U technického zhodnocení bytu s etážovým topením je způsobilým výdajem částka do výše 11 000,- Kč za 1 m² podlahové plochy (bez DPH), u bytu s dálkovým topením do výše 10 000,- Kč za 1 m² podlahové plochy (bez DPH), v obou případech maximálně však do výše 5 107,- Kč za 1 m³ obestavěného prostoru (bez DPH).
- Do limitu na výstavbu či technické zhodnocení jsou zahrnuty i výdaje na stavbu určenou k rekonstrukci či stavbu určenou k demolici a výdaje na demolici.
- U objektů, které jsou určeny pro bydlení lidí upoutaných na vozík či lůžko se limit na výstavbu a technické zhodnocení navyšuje o 20 %.
- U domovů se zvláštním režimem je možné provést technická opatření nezbytná pro zajištění bezpečnosti uživatelů i jejich okolí. Tato technická opatření mohou navýšit částku dotace nad stanovený limit, budou-li dostatečně odůvodněná a efektivně provedená.

- Technickým zhodnocením se rozumí výdaje na dokončené nástavby, přístavby, stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu ve zdaňovacím období částku 40 000 Kč. Technickým zhodnocením jsou i uvedené výdaje nepřesahující stanovené částky, které poplatník na základě svého rozhodnutí neuplatní jako výdaj (náklad).
- Kuchyňská linka je pro účely posuzování nákladů na 1 uživatele/pracovníka a nákladů na m² a m³ součástí budovy (není zahrnuta do limitu na vybavení).
- Podlahové krytiny jsou pro účely posuzování nákladů na 1 uživatele/pracovníka a nákladů na m² a m³ součástí pořízení budovy (nejsou zahrnuty do limitu na vybavení).
- Celkové způsobilé výdaje na přístavbu a vestavbu výtahu nepřevýší částku 2,1 mil. Kč (bez DPH).
- Podíl výdajů na realizaci inženýrských sítí, venkovních komunikací, terénních a sadových úprav nepřevýší 10 % z celkových způsobilých výdajů projektu. (Současné musí být dodrženy limity na venkovní plochy určené pro bezbariérovou úpravu a pro bezbariérové parkovací stání.)
- Celkové způsobilé výdaje nepřevýší částku 12 700 Kč (bez DPH) za 1 m² venkovní plochy určené pro bezbariérovou úpravu.
- Celkové způsobilé výdaje nepřevýší částku 2 600 Kč (bez DPH) za 1 m² plochy určené pro bezbariérové parkovací stání.

Technické limity

- U jednotlivých služeb a aktivit jsou uvedeny maximální či minimální podlahové plochy. Jejich překročením vznikají v rámci projektů IOP nezpůsobilé výdaje v poměrné výši k nákladům na objekt. Při nedodržení minimálních limitů nebudou náklady na danou domácnost uznatelné jako celek.
- V rámci jednotlivých objektů mohou být nad rámec vymezených ploch vybudovány prostory pro nezbytné technické zázemí (ohřev vody, ukládání odpadů, slaboproudé ústředny, úklid apod.). Rozměry prostor musí odpovídat jejich účelu a jejich využití musí být dobře popsáno a opodstatněné.
- V rámci objektů je dále možné na základě požadavků krajské hygienické stanice možné zřídit další prostory, které budou považovány za uznatelné. Tyto požadavky musí být jasně formulovány a doloženy nejpozději před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace na stavbu či technické zhodnocení objektu.
- U domácností se službou domov se zvláštním režimem je možné překročit limit stanovený na společné prostory na základě jasně specifikovaných a odůvodněných potřeb uživatelů.
- Nevyužité prostory půdy a sklepa budou započítány do celkového součtu užitných ploch budovy. V případě nákupu budovy nebudou tyto prostory vytvářet neuznatelné výdaje. Výdaje na rekonstrukci těchto prostor budou ale zahrnuty mezi výdaje nezpůsobilé.

Vybavení

- Nákup použitého zařízení (do 40 000 Kč)¹ může být způsobilým výdajem za předpokladu, že pořizovací cena použitého zařízení je nižší než výdaje na nové obdobné zařízení, zařízení bude oceněno znaleckým posudkem podle

¹ Samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatným technicko ekonomickým určením jejichž cena je vyšší než 40 tis. Kč a mají provozně technické funkce delší než 1 rok.

vyhlášky, kterou se provádí zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Znalecký posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem registrace projektu. Současný nebo některý z předcházejících vlastníků neobdržel v posledních pěti letech před registrací žádosti dotaci z veřejných zdrojů na nákup daného použitého zařízení.

- Nákup použitého zařízení (nad 40 000 Kč)² může být způsobilým výdajem za předpokladu, že pořizovací cena použitého zařízení je nižší než výdaje na nové obdobné zařízení, zařízení bude oceněno znaleckým posudkem podle vyhlášky, kterou se provádí zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Znalecký posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem registrace projektu. Současný nebo některý z předcházejících vlastníků neobdržel v posledních pěti letech před registrací žádosti dotaci z veřejných zdrojů na nákup daného použitého zařízení.
- Vybavení pro personál je limitováno podle druhů služeb.
- Limity na uživatele jsou uvedeny u jednotlivých druhů služeb. Služba musí být po ukončení projektu zabezpečena veškerým vybavením potřebným pro fungování plánovaných služeb a činností.
- Limity na vybavení uživatelů se u ambulantních služeb a denních programů vztahují k maximální kapacitě (počtu uživatelů) sociální služby/denního programu v jednom okamžiku, nikoliv k indikátoru Kapacita nově vzniklých či humanizovaných služeb.

Služby a mzdy/platy

- Podíl nákladů přípravy a zabezpečení akce nepřesáhne 10 % z celkových způsobilých výdajů projektu (vymezení způsobilých výdajů viz příloha č. 20c Popis řádků EDS). Mezi náklady přípravy a zabezpečení akce patří náklady na investiční záměr, posudky, správní poplatky, projektovou dokumentaci ve všech stupních, autorský dozor, technický dozor investora, stavební dozor a další výdaje, které jsou v souladu s prováděcí vyhláškou k zákonu o účetnictví dle typu účetní jednotky (vyhláška č. 504/2002 Sb., vyhláška č. 410/2009 Sb.).
- Mzdové a platové výdaje či výdaje na nákup služeb projektového a/nebo finančního manažera jsou určeny pro činnosti související s administrací projektové žádosti, jako jsou administrace monitorovacích zpráv, hlášení o pokroku, žádosti o platbu, zpracování oznámení o změně, zajištění publicity, výběrových řízení, součinnost při kontrolách, komunikaci se zprostředkujícím subjektem a dalšími zapojenými subjekty.

Maximální výše mzdových/platových výdajů nebo výdajů na nákup služeb projektového a/nebo finančního manažera na jeden projekt:

Zaměření projektu:	Podíl z celkové výše dotace	maximálně však do výše:	Celková výše požadované dotace		
			od 5 do 30 mil.Kč (včetně)	od 30 do 60 mil.Kč (včetně)	od 60 do 90 mil.Kč (včetně)
Nákup strojů a zařízení	1%		150 000,- Kč	-	-
Rekonstrukce či výstavba nemovitosti	2%		400 000,- Kč	800 000,- Kč	1 200 000,- Kč

² Jen drobný dlouhodobý hmotný majetek.

(včetně nákupu strojů a zařízení)					
Nákup a rekonstrukce nemovitosti (včetně nákupu strojů a zařízení)	3%		500 000,- Kč	1 000 000,- Kč	1 500 000,- Kč

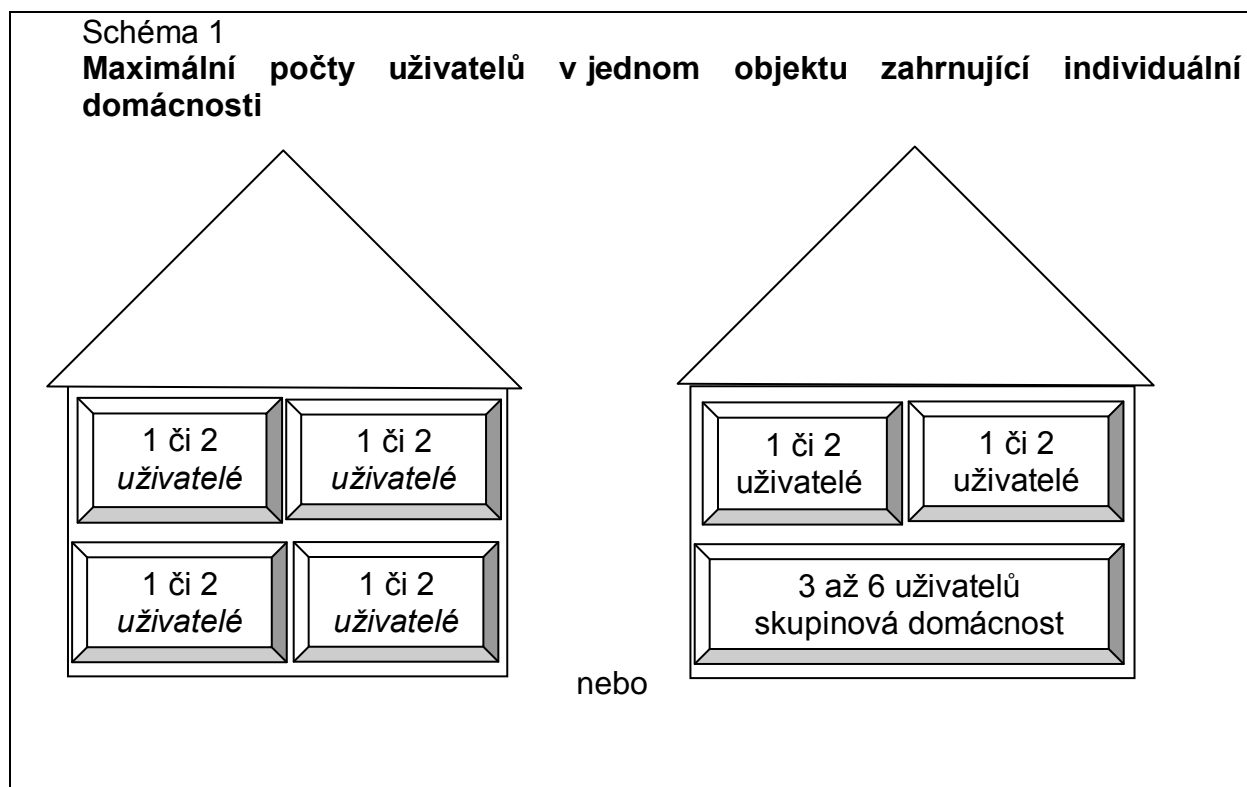
DOMÁCNOSTI UŽIVATELŮ

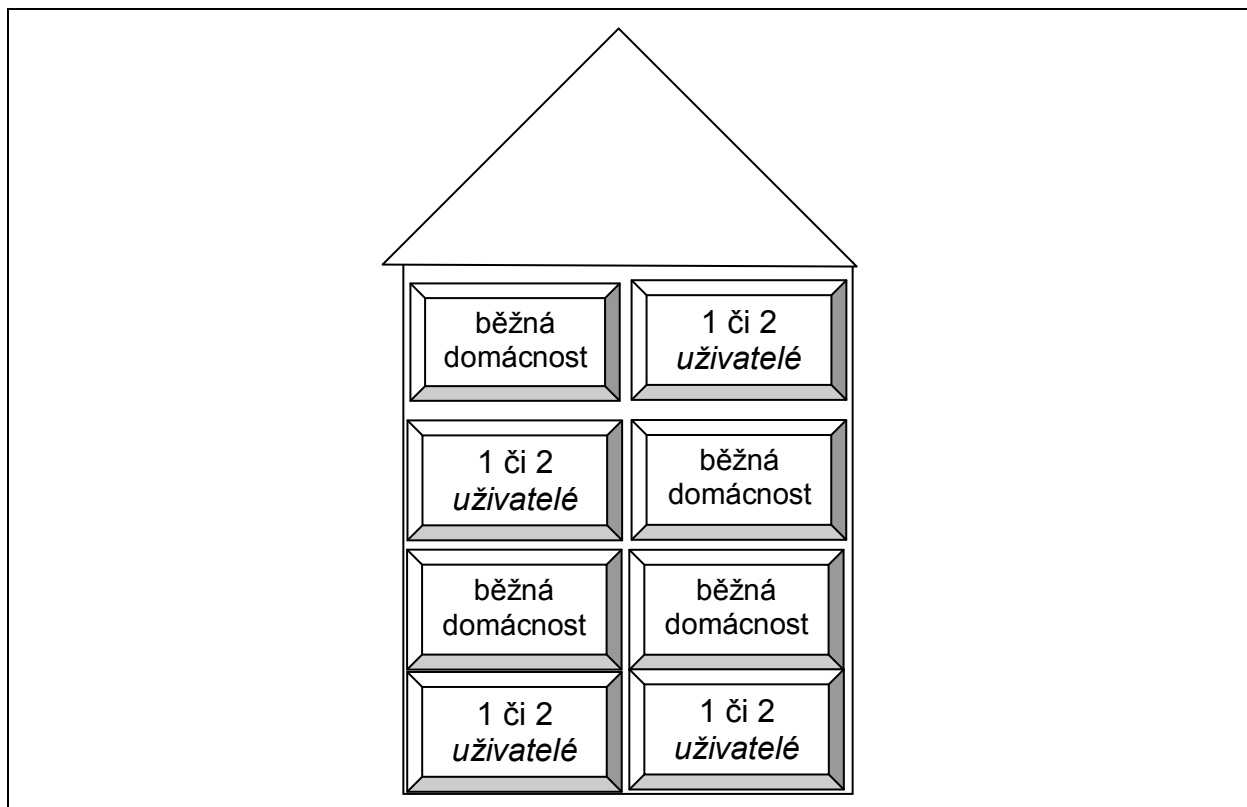
- Jako nově vybudované domácnosti uživatelé mohou být registrované sociální služby:
  - domov pro osoby se zdravotním postižením,
  - domov se zvláštním režimem,
  - chráněné bydlení,
  - týdenní stacionář,
  - odlehčovací služba.

Individuální domácnost

Kapacita

- Domácnost je pro 1-2 uživatele.
- V jednom bytovém nebo rodinném domě jsou umístěné maximálně 4 individuální domácnosti (tj. maximálně 8 osob v jednom objektu).
- V jednom bytovém nebo rodinném domě je při kombinaci se skupinovou domácností umístěno maximálně 10 osob, a zároveň platí, že v objektu mohou být maximálně 2 individuální domácnosti.
- Pořízení domu pouze pro jednu domácnost není způsobilým výdajem.

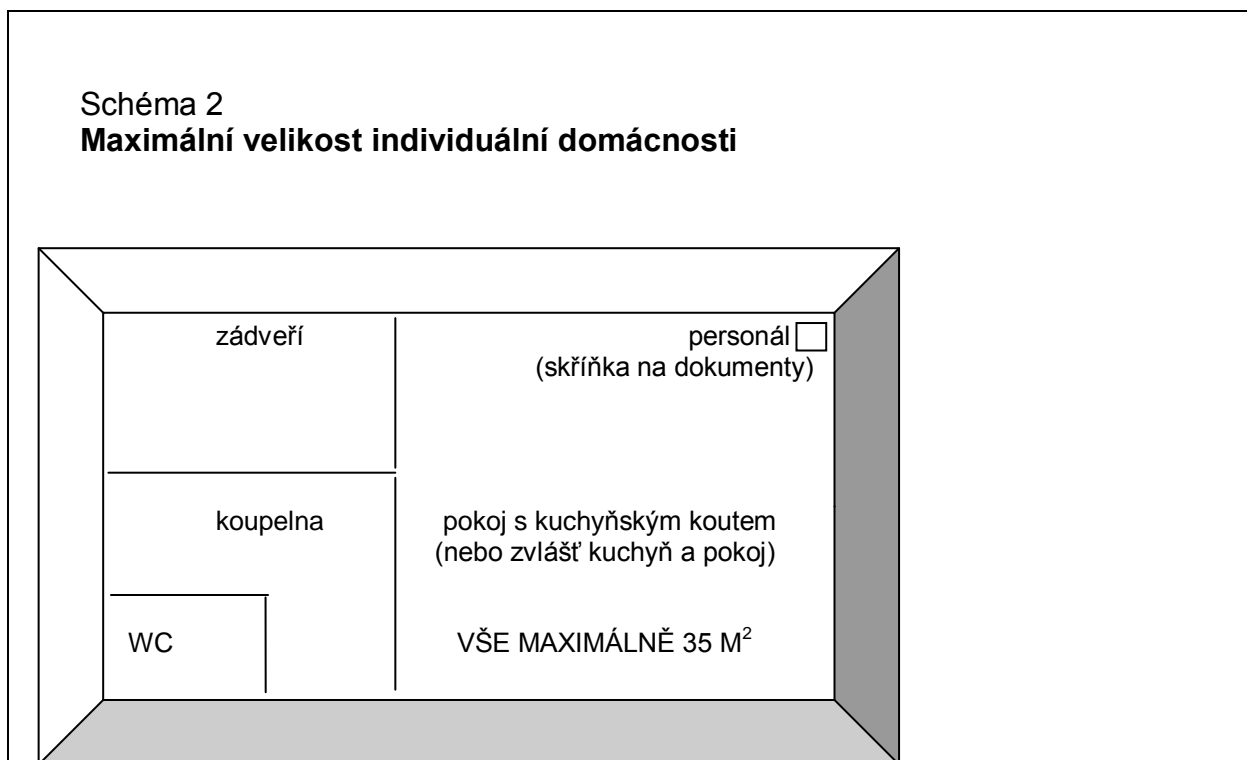

Velikost domácnosti

- Maximální velikost domácnosti pro výpočet způsobilých výdajů je 35 m². Do této rozlohy se započítávají všechny prostory. Jedná se zejména o obývací pokoj, kuchyně či kuchyňský kout, ložnice, WC a koupelna, zádveří.
- Personál užívá běžné vybavení domácnosti. V případě potřeby může mít vyčleněn prostor pro uzamykatelnou skříňku na uchovávání dokumentace, léků apod.

Schéma 2

Maximální velikost individuální domácnosti

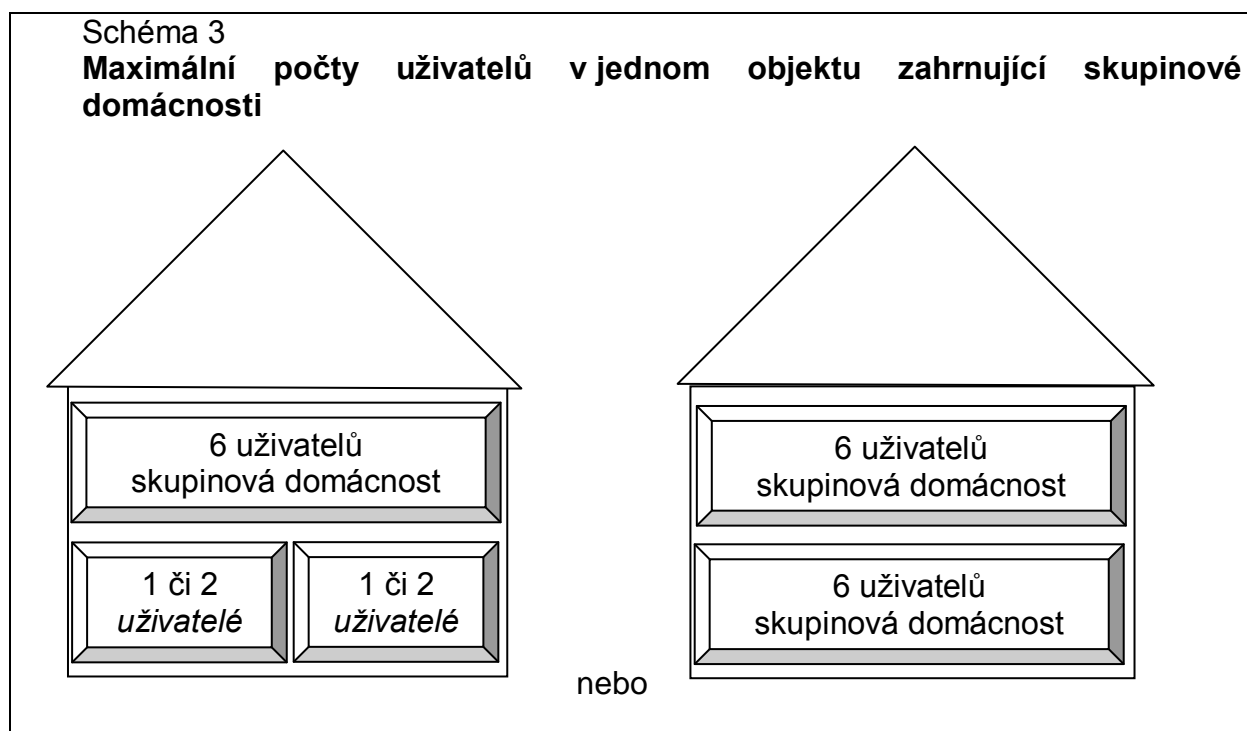
Vnitřní vybavení

- Náklady vnitřního vybavení na 1 uživatele max. 35.000 Kč (bez DPH) v jednočlenné domácnosti, 25.000 Kč ve dvoučlenné domácnosti (bez DPH).
- Způsobitelným výdajem jsou náklady vnitřního vybavení prostor pro zaměstnance ve výši 2.000 Kč (bez DPH).

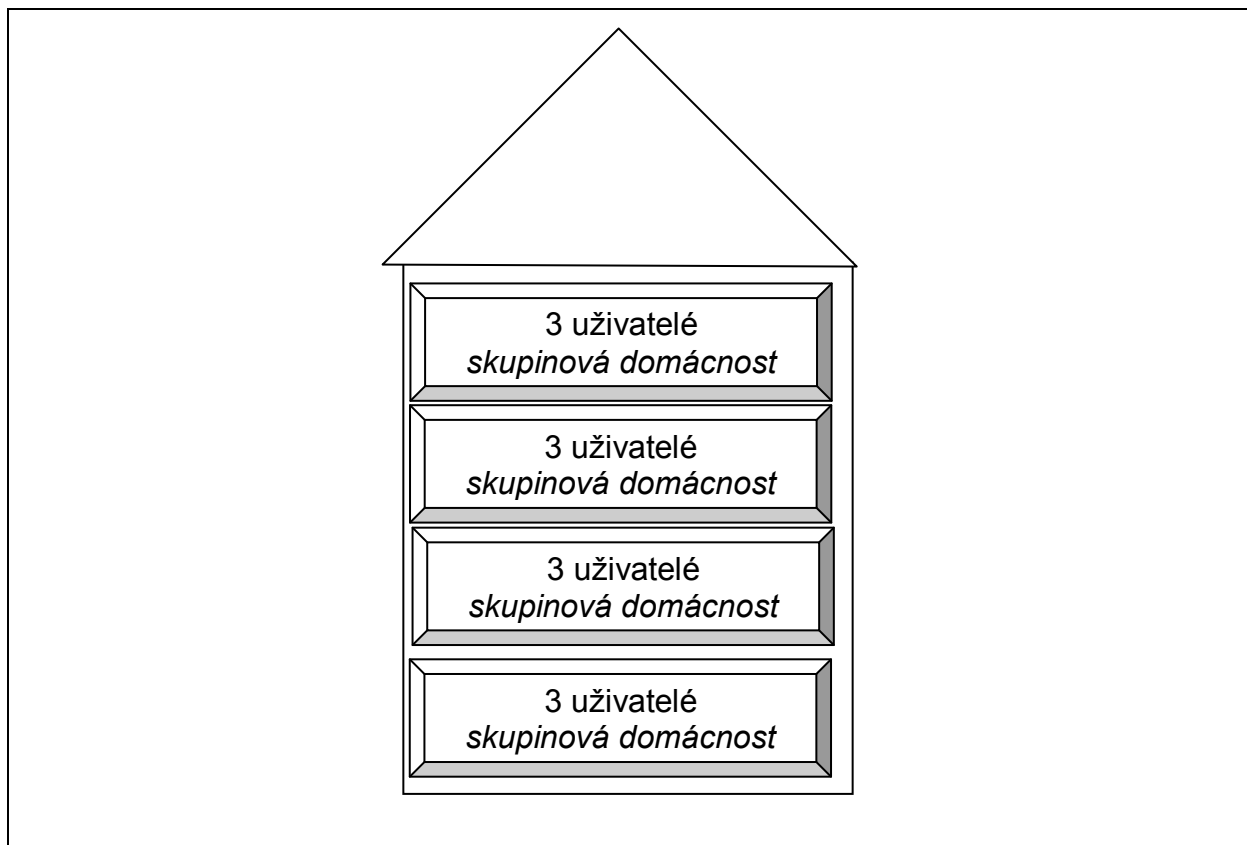
Skupinová domácnost

Kapacita

- Domácnost je pro 3 až maximálně 6 osob společně žijících v jedné bytové jednotce.
- Je-li domácnost určena, uzpůsobena a vybavena dle níže uvedených kritérií pro imobilní osoby (upoutané na lůžko či vozík), může být v rámci domácnosti maximálně 1 osoba mobilní.
- V jednom bytovém nebo rodinném domě bydlí maximálně 12 osob.
- V 1 pokoji jsou maximálně 2 uživatelé (pro páry a osoby preferující společné soužití).
- Preferováno je bydlení v jednolůžkových pokojích.
- V jednom bytovém nebo rodinném domě je při kombinaci se skupinovou domácností umístěno maximálně 10 osob, a zároveň platí, že v objektu mohou být maximálně 2 individuální domácnosti.

Velikost pokojů

- Min. velikost pokoje pro 2 osoby 20 m² (25 m² pro osoby trvale upoutané na lůžko či invalidní vozík). U bytů nebo domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit směrem dolů maximálně o 4 m².
- Min. velikost pokoje pro 1 osobu 12 m² (14 m² pro uživatele trvale upoutaného na lůžko či invalidní vozík). U bytů nebo domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit směrem dolů maximálně o 2 m².

Prostory pro personál

- Personál užívá běžné vybavení domácnosti.
- Prostor pro personál v rámci domácnosti nebo jako samostatná pracovna s vybavením pro vedení služby (dokumentace, PC, léky apod.) má max. podlahovou plochu 10 m² na 1 pracovníka a 15 m² pro dva a více pracovníků na pracovišti najednou.
- Sociální zázemí (sprcha, WC), je-li nezbytné.

Příslušenství domácnosti a společné prostory

- například: obývací pokoj, kuchyně či kuchyňský kout (může být součástí obývacího pokoje), sociální zařízení (koupelna + WC), zádveří, chodby.
- Příslušenství domácnosti a společné prostory tvoří maximálně 15 m² na uživatele při trojčlenné domácnosti, 13 m² při čtyřčlenné domácnosti, 11 m² při pětičlenné domácnosti a 10 m² při šestičlenné domácnosti. U bytů a domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit maximálně o 20 %.
- U domácností určených pro imobilní uživatele (upoutané na vozík či lůžko) může příslušenství a společné prostory tvořit maximálně 17 m² na uživatele při

trojčlenné domácnosti, 15 m² při čtyřčlenné domácnosti, 13 m² při pětičlenné domácnosti a 12 m² při šestičlenné domácnosti. U bytů a domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit maximálně o 20 %.

- Vedle základního příslušenství a společných prostor mohou být skladovací a úložné prostory pro kompenzační, hygienické, aktivizační a obdobné pomůcky s max. podlahovou plochou 1 m² na uživatele domácnosti, u imobilních uživatelů 2 m².

Vnitřní vybavení

- Náklady vnitřního vybavení na 1 uživatele max. 25.000 Kč v tří a čtyřčlenné domácnosti, 23.000 Kč v pětičlenné a 21.500 Kč v šestičlenné domácnosti (bez DPH).
- U domácností určených pro imobilní uživatele (upoutané na vozík či lůžko) je dále způsobilým výdajem pořízení polohovacího lůžka do výše 32.000 Kč (bez DPH).
- U domácností určených pro imobilní uživatele (upoutané na vozík či lůžko) jsou zdravotnické prostředky včetně kompenzačních pomůcek používané pro mobilizaci, polohování, mytí uživatelů způsobilým výdajem do výše 250.000 Kč (bez DPH) na domácnost.
- Způsobilým výdajem jsou náklady vnitřního vybavení prostor pro zaměstnance ve výši 7.000 Kč (bez DPH) na 1 zaměstnance.

Domácnost pro osoby s vysokou mírou podpory – potřeba fyzické podpory (podle formuláře B1 doporučeného postupu MPSV 1/2010)

- Služba je určena prioritně pro osoby s vysokou mírou podpory. V objektu žije maximálně 1 osoba, která nemá potřebu vysoké míry podpory.
- Uživatelé s nižší mírou podpory žijící ve službě jsou prioritně partneři či rodinní příslušníci osob s vysokou mírou podpory, kteří v domácnosti žijí, nebo si to výslovně přáli.
- Objekt je v případě, že je určen pro osoby trvale upoutané na lůžko či na invalidní vozík, bezbariérový.
- Domácnosti a celý objekt jsou přizpůsobené potřebám plně imobilních osob.

Kapacita

- Domácností pro účely hodnocení v rámci bydlení pro osoby s vysokou mírou podpory rozumíme 3 až maximálně 6 osob společně žijících v jedné bytové jednotce.
- V jednom bytovém nebo rodinném domě bydlí maximálně 18 osob.
- V 1 pokoji bydlí maximálně 2 uživatelé (zejména pro páry a osoby preferující společné soužití).
- Preferováno je bydlení v jednolůžkových pokojích.

Velikost pokojů

- Min. velikost pokoje pro 2 osoby 20 m² (25 m² osoby trvale upoutané na lůžko nebo na invalidní vozík). U bytů nebo domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit směrem dolů maximálně o 4 m².
- Min. velikost pokoje pro 1 osobu 12 m² (14 m² pro uživatele trvale upoutaného na lůžko nebo na invalidní vozík). U bytů nebo domů pořizovaných jinak než

výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit směrem dolů maximálně o 2 m².

Prostory pro personál

- Personál užívá běžné vybavení domácnosti.
- Prostor pro personál v rámci domácnosti nebo jako samostatná pracovna s vybavením pro vedení služby (dokumentace, PC, léky apod.) má max. podlahovou plochu 10 m² na jednoho pracovníka a 15 m² pro dva a více pracovníků na pracovišti najednou.
- Sociální zázemí (sprcha, WC), je-li nezbytné.

Příslušenství domácnosti a společné prostory

- například: obývací pokoj, kuchyně či kuchyňský kout (může být součástí obývacího pokoje), sociální zařízení (koupelna + WC), zádveří, chodby.
- Příslušenství domácnosti a společné prostory tvoří maximálně 17 m² na uživatele při trojčlenné domácnosti, 15 m² při čtyřčlenné domácnosti, 13 m² při pětičlenné domácnosti a 12 m² při šestičlenné domácnosti. U bytů a domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit maximálně o 20 %.
- Vedle základního příslušenství a společných prostor mohou být skladovací a úložné prostory pro kompenzační, hygienické, aktivizační a obdobné pomůcky s max. podlahovou plochou 1 m² na uživatele domácnosti, u imobilních uživatelů 2 m².

Příslušenství domu

- Je preferována forma a metody rodinného soužití a následně dodavatelský způsob praní prádla a dovoz stravy.
- V objektu může být vyčleněn prostor pro prádelnu a stravovací provoz. Obslužné prostory (prádelna, přípravná stravy) mají celkovou maximální podlahovou plochu 35 m².

Vnitřní vybavení

- Náklady vnitřního vybavení na 1 uživatele max. 25.000 Kč v tří a čtyřčlenné domácnosti, 23.000 Kč v pětičlenné a 21.500 Kč v šestičlenné domácnosti, pro uživatele trvale upoutané na lůžko nebo na invalidní vozík je způsobilým výdajem pořízení polohovacího lůžka do výše 32.000 Kč (bez DPH).
- U imobilních uživatelů je možné pořídit zdravotnické prostředky včetně kompenzačních pomůcek používané pro mobilizaci, polohování, mytí uživatelů jsou způsobilým výdajem do výše 250.000 Kč (bez DPH) na domácnost.
- Způsobilým výdajem jsou náklady vnitřního vybavení prostor pro zaměstnance ve výši 7.000 Kč (bez DPH) na 1 zaměstnance.
- Náklady na vybavení prádelny jsou způsobilým výdajem do výše 5 tis. Kč na 1 uživatele, maximálně však do výše 40 tis. Kč na dům (ceny bez DPH).
- Náklady na vybavení přípravné stravy jsou způsobilým výdajem do výše 2 tis. Kč na 1 uživatele (bez DPH).
- Pokud je součástí příslušenství domu i zázemí pro denní programy pro osoby s vysokou mírou podpory (herna, rehabilitace), řídí se limit na vybavení limitem uvedeným v části Zázemí pro ambulantní služby a denní programy pobytových služeb.

Domácnost pro děti do 18 let

- Uživatelé žijí v bytě nebo samostatném domě, který je spravován nebo využíván poskytovatelem.
- Přítomnost pracovníků sociální služby může být 24 hodin denně.
- Objekt je v případě, že je určen pro osoby trvale upoutané na lůžko či na invalidní vozík, bezbariérový.
- Ve službě je maximální možná jednotná skladba uživatelů (vrstevníci, druh zdravotního postižení) a důraz je kladen na osobní vazby a reálné možnosti soužití uživatelů.

Kapacita

- Domácnost je pro 3 až maximálně 6 osob.
- V jednom bytovém nebo rodinném domě bydlí maximálně 18 osob.
- V 1 pokoji bydlí maximálně 2 uživatelé.

Velikost pokojů

- Min. velikost pokoje pro 2 osoby 20 m² (25 m² osoby trvale upoutané na lůžko nebo na invalidní vozík). U bytů nebo domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit směrem dolů maximálně o 4 m².
- Min. velikost pokoje pro 1 osobu 12 m² (14 m² pro uživatele trvale upoutaného na lůžko nebo na invalidní vozík). U bytů nebo domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit směrem dolů maximálně o 2 m².

Prostory pro personál

- Personál užívá běžné vybavení domácnosti.
- Prostor pro personál v rámci domácnosti nebo jako samostatná pracovna s vybavením pro vedení služby (dokumentace, PC, léky apod.) má max. podlahovou plochu 10 m² na jednoho pracovníka a 15 m² pro dva a více pracovníků na pracovišti najednou.
- Sociální zázemí (sprcha, WC), je-li potřeba.

Příslušenství domácnosti

- například: obývací pokoj, kuchyně či kuchyňský kout (může být součástí obývacího pokoje), sociální zařízení (koupelna + WC), zádveří, chodby.
- Příslušenství domácnosti tvoří maximálně 17 m² na uživatele při trojčlenné domácnosti, 14 m² při čtyřčlenné domácnosti, 13 m² při pětičlenné domácnosti a 12 m² při šestičlenné domácnosti. U bytů a domů pořizovaných jinak než výstavbou je možné se od tohoto rozměru odchýlit maximálně o 20 %.
- Vedle základního příslušenství a společných prostor mohou být skladovací a úložné prostory pro kompenzační, hygienické, aktivizační a obdobné pomůcky s max. podlahovou plochou 1 m² na uživatele domácnosti.

Příslušenství domu

- Je preferována forma a metody rodinného soužití a následně dodavatelský způsob praní prádla a dovoz stravy.
- V objektu může být vyčleněn prostor pro prádelnu a stravovací provoz. Obslužné prostory (prádelna, přípravná stravy) mají celkovou maximální podlahovou plochu 35 m².

- Příslušenstvím domu může být i zázemí pro denní programy pro osoby s vysokou mírou podpory (herna, rehabilitace), maximální podlahová plocha pro výpočet způsobilých výdajů je 12 m² na 1 uživatele.

Vnitřní vybavení

- Náklady vnitřního vybavení na 1 uživatele max. 25.000 Kč v tří a čtyřčlenné domácnosti, 23.000 Kč v pětičlenné a 21.500 Kč v šestičlenné domácnosti (bez DPH).
- V případě, že jsou domácnosti pro děti určeny pro děti potřebující vysokou míru podpory, pak zdravotnické prostředky používané pro mobilizaci, polohování, mytí uživatelů jsou způsobilým výdajem do výše 250.000 Kč (bez DPH) na domácnost.
- Způsobilým výdajem jsou náklady vnitřního vybavení prostor pro zaměstnance ve výši 7.000 Kč (bez DPH) na 1 zaměstnance.
- Náklady na vybavení prádelny jsou způsobilým výdajem do výše 5 tis. Kč na 1 uživatele, maximálně však do výše 40 tis. Kč na dům (ceny bez DPH).
- Náklady na vybavení přípravny stravy jsou způsobilým výdajem do výše 2 tis. Kč na 1 uživatele (bez DPH).

ZÁZEMÍ PRO AMBULANTNÍ SLUŽBY A DENNÍ PROGRAMY POBYTOVÝCH SLUŽEB

- Primárním cílem ambulantních služeb a denních programů je rozvoj a podpora sebeobsluhy a zvyšování schopností a kompetencí uživatelů a zajištění jejich základních potřeb.
- Poskytovatel primárně využívá externí zdroje, které jsou v komunitě k dispozici. V případě, že tento druh služeb není dostupný, je možné budovat nové. Budování nových služeb vychází z potřeb/přání uživatelů a dostupnosti služeb v místní komunitě.
- Ambulantní služby jsou odděleny od bydlení (domácností uživatelů).
- K přechodu z domácnosti do denních programů překoná uživatel fyzickou vzdálenost.
- Ambulantní služby a denní programy nenahrazují veřejně dostupné služby (bazén, hipodrom, kaple apod.).
- Zázemí pro denní programy může být součástí objektu, ve kterém je umístěna domácnost pro osoby s vysokou mírou podpory.
- Mohou být podpořeny tyto registrované ambulantní sociální služby:
  - odlehčovací služby,
  - centra denních služeb,
  - denní stacionáře,
  - služby následné péče,
  - sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením,
  - sociálně terapeutické dílny,
  - sociální rehabilitace.
- Dále je možné vybudovat zázemí pro denní programy pobytových zařízení sociálních služeb (domov pro osoby se zdravotním postižením, domov se zvláštním režimem, týdenní stacionář, chráněné bydlení), které mohou být

součástí objektu, kde je domácnost pro imobilní osoby s vysokou mírou podpory nebo kde je domov se zvláštním režimem.

- V rámci projektu je možné zakoupit automobil, který bude využíván k přesunu do zázemí denních programů a zázemí ambulantních služeb. Automobil určený pro osoby s vysokou mírou podpory bude vybaven v souladu s jejich potřebami.

Kapacita

- Ambulantní služby a denní programy užívá v jednom objektu maximálně 36 uživatelů. Většinu z uživatelů musí tvořit uživatelé z transformovaných zařízení.
- V rámci denních programů je možné vybudovat relaxační či terapeutickou místnost v případě, že je využívána uživateli s vysokou mírou podpory.
- Dojezdnost do zázemí ambulantních služeb a denních programů pobytových služeb vychází z individuálních potřeb uživatelů, nejdéle však 1 hodinu od domácnosti uživatele při předpokladu využití prostředků veřejné dopravy.

Velikost prostor

- Nově vybudované objekty jsou bezbariérové.
- Velikost prostor je uzpůsobena potřebám uživatelů, druhu a metodám poskytování sociální služby.

Prostory pro personál

- V rámci objektu je vymezen nezbytný prostor pro vedení služby (dokumentace, PC, léky, apod.) a zázemí pro personál o celkové maximální velikosti 10 m² pro jednoho pracovníka a 15 m² pro dva a více pracovníků.
- K dispozici je sociální zařízení (WC, sprcha možná).

Vnitřní vybavení

- Vybavení je uzpůsobeno potřebám uživatelů, druhu a metodám sociální služby.
- Je možné vybavení prostor kuchyňským koutem.
- Jsou zajištěny nezbytné úložné prostory.
- Sociální zařízení pro uživatele (sprcha + WC) – WC je vždy nejméně jedno na 8 uživatelů.
- Způsobitelným výdajem jsou náklady vnitřního vybavení ve výši 25.000 Kč (bez DPH) na uživatele.
- Způsobitelným výdajem jsou náklady vnitřního vybavení prostor pro zaměstnance ve výši 7.000 Kč (bez DPH) na 1 zaměstnance.

ZÁZEMÍ PRO TERÉNNÍ SLUŽBY

- Zázemí pro terénní služby je zaměřeno na poskytování sociálních služeb v domácnostech uživatelů.
- V případě investic v původních objektech na zřízení zázemí pro terénní služby poskytovatel prokáže, že toto zázemí nebylo možné zajistit vhodnějším způsobem v běžné komunitě.
- Mohou být podpořeny tyto registrované sociální služby:
  - osobní asistence,
  - pečovatelská služba,
  - raná péče,
  - odlehčovací služby,

- průvodcovské a předčitatelské služby – je možné zřídit pouze s jinou terénní službou,
- tísňová péče – je možné zřídit pouze s jinou terénní službou,
- sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením - je možné zřídit pouze s jinou terénní službou,
- podpora samostatného bydlení.
- Primárním cílem terénních služeb je rozvoj a podpora sebeobsluhy a zvyšování schopností a kompetencí uživatelů a zajištění jejich základních potřeb.

Kapacita

- Stanovena na základě rozsahu poskytování sociální služby.

Prostory pro personál

- V rámci prostor je vymezen nezbytný prostor pro vedení služby a zázemí pro personál celkem o maximální velikosti 10 m² na jednoho pracovníka. V případě terénních pracovníků je maximální velikost na pracovníka 4 m².
- K dispozici je sociální zařízení (WC, sprcha možná).

Vybavení

- Jsou zajištěny nezbytné úložné a provozní prostory.
- Je možné vybavení prostor kuchyňským koutem.
- V případě potřeby automobil pro provoz služby.
- Způsobným výdajem jsou náklady vnitřního vybavení prostor pro zaměstnance ve výši 7.000 Kč (bez DPH) na 1 zaměstnance.

ZÁZEMÍ PRO MANAGEMENT

- V případě, že je transformace provedena u celého původního velkokapacitního zařízení a je opuštěn původní objekt, je možné vybudovat zázemí pro management.

Prostory

- V rámci objektu jsou kancelářské prostory a zázemí pro personál o maximální výměře 10 m² na jednoho pracovníka.
- Sociální zařízení (WC, sprcha možná).
- V případě, že je v zázemí pro management umístěno více než 5 pracovníků, je možné vybudovat kuchyňku nebo kuchyňský kout.
- Součástí zázemí služeb mohou být i prádelna a stravovací provoz. Umístěny mohou být v kterémkoliv objektu zařízení. Prádelna je určena pouze pro uživatele s vysokou mírou podpory, stravovací provoz může částečně zajišťovat stravu i pro ostatní uživatele.

Kapacita

- Je stanovena na základě rozsahu poskytování sociální služby.
- Kapacita prádelny je pro výpočet způsobilých výdajů omezena 3 kg prádla za den na 1 uživatele s vysokou mírou podpory.
- Kapacita stravovacího provozu pro výpočet způsobilých výdajů je stanovena na dvojnásobek počtu uživatelů.

Vnitřní vybavení

- Náklady na technologické vybavení stravovacího provozu je způsobilým výdajem do výše 24.400 Kč na 1 hlavní jídlo (bez DPH).
- Náklady na technologické vybavení prádelny je způsobilým výdajem do výše 8.700 Kč (bez DPH) na 1 kilogram prádla za den.
- Náklady vnitřního vybavení administrativního zázemí pro management jsou způsobilým výdajem do výše 40 tis. Kč na 1 zaměstnance (bez DPH).

HUMANIZACE – INVESTICE DO ZMĚNY V PŮVODNÍCH VELKOKAPACITNÍCH ZAŘÍZENÍCH

- Investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních jsou zaměřeny na modernizaci stávajících pobytových zařízení sociálních služeb se záměrem zvyšování kompetencí jejich uživatelů s cílem opustit původní velkokapacitní zařízení směrem do služeb s malou kapacitou. Naplnění cíle je posuzováno s ohledem na plnění dalších kritérií procesu transformace týkajících se vhodnosti lokality, dostupnosti služeb, jejich charakteru, potřebnosti služeb v místě, vlivu změny na život uživatele, uzpůsobení prostor pro službu/uživatele apod.
- Z celkového objemu finančních prostředků IOP pro původní velkokapacitní zařízení a jeho uživatele je možné čerpat maximálně 10 % na investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních.
- Poskytovatel při využití prostředků na humanizaci prováděnou ve stávajících objektech vždy předloží plán, jak humanizace/plánovaný záměr povede k transformaci služby a nastavení sítě služeb podle individuálních potřeb uživatelů v běžné komunitě.
- Modernizace zařízení je zaměřena pouze na:
  - snižování lůžkových kapacit původních velkokapacitních zařízení,
  - snižování počtu vícelůžkových pokojů,
  - začlenění sociálního zařízení a kuchyní (případně kuchyňských koutů) jako součásti obytných jednotek,
  - budování cvičných domácností zaměřených na podporu uživatelů pro přechod k využívání nových typů služeb.
- Součástí investic do současných institucí může být i:
  - zázemí ambulantních služeb,
  - zázemí terénních služeb.

Náklady na tyto investice nejsou součástí 10% limitu pro humanizaci - investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních. Pro tyto investice platí finanční limity shodné jako pro zázemí terénních a ambulantních služeb nově budovaných.

Cvičné domácnosti

- V rámci humanizace je v původním velkokapacitním zařízení vytvořen uzavřený prostor domácnosti.
- Pro cvičné domácnosti je zajištěn uzavřený tým pracovníků.
- V případě budování cvičných domácností platí stejná kritéria jako pro skupinové domácnosti, individuální domácnosti a domácnosti pro osoby s vysokou mírou podpory vyjma kritérií k umístění v obci a procentuálního zastoupení uživatelů vůči počtu obyvatel obce.

- Zařízení má zřetelný koncept k využívání cvičných bytů jako přechodného ubytování sloužícího ke zvyšování kompetencí uživatelů. Z individuálních plánů uživatelů sociálních služeb instituce je zřejmé, že cílem zařazení do cvičného bytu je opuštění původního velkokapacitního zařízení uživatelem v co nejkratší době.

Zázemí ambulantních služeb a denních programů

- Ambulantní služby a denní programy jsou zajišťovány odděleně od pobytových služeb – je vyčleněn uzavřený tým pracovníků a služby jsou i prostorově oddělené od běžných ubytovacích a provozních prostor využívaných uživateli.
- V případě investic v původních objektech do ambulantních služeb a denních programů poskytovatel prokáže, že tyto programy nebylo možné zajistit vhodnějším způsobem v běžné komunitě.
- V případě budování zázemí ambulantních služeb a denních programů platí stejná kritéria jako pro nově vybudované zázemí ambulantních služeb a denních programů v přirozené komunitě.
- Ambulantní služby a denní programy jsou využívány zejména uživateli transformovaných institucí.

Zázemí terénních služeb

- V případě investic v původních objektech do terénních služeb poskytovatel prokáže, že tyto programy nebylo možné zajistit v běžné komunitě vhodnějším způsobem.
- V případě budování zázemí terénních služeb platí stejná kritéria jako pro nově vybudované zázemí terénních služeb v přirozené komunitě.
- Terénní služby jsou využívány zejména uživateli transformovaných institucí.

Pořizovací náklady

Způsobilým výdajem jsou náklady do výše 4.400 Kč/m³ (bez DPH) obestavěného prostoru.

Vybavení

- Způsobilým výdajem pro zřízené cvičné domácnosti jsou náklady podle části relevantního druhu domácnosti (individuální, skupinová).
- Způsobilým výdajem na vybavení pro zřízené zázemí terénních služeb jsou náklady vnitřního vybavení prostor podle oddílu Zázemí pro terénní služby.
- Způsobilým výdajem na vybavení pro zřízené zázemí ambulantních služeb a denních programů jsou náklady vnitřního vybavení prostor podle oddílu Zázemí pro ambulantní služby a denní programy.
- Náklady vnitřního vybavení rekonstruovaných prostor stávajícího zařízení jsou způsobilým výdajem do výše na 1 uživatele max. 35.000 Kč v jednočlenné domácnosti cvičného bytu, 25.000 Kč ve dvou až čtyřčlenné domácnosti, cvičného bytu a 15.000 Kč v pěti a šestičlenné domácnosti (bez DPH).

3.2 PROVOZNÍ CHARAKTERISTIKY

- Provozní charakteristiky se týkají všech výše uvedených druhů domácností, relevantních ambulantních a terénních služeb i v případě humanizace - investic

Řízená kopie elektronická	Vydání: 1	Revize: 0	Strana 25 z 40
---------------------------	-----------	-----------	----------------

do změny v původních velkokapacitních zařízeních. Charakteristiky se netýkají druhu služby pouze v případě, že je daná služba z kritéria vyjmuta.

- Sledujeme umístění a začlenění domácností a zázemí služeb do obce, kvalitu exteriéru a interiéru a jejich vybavenosti.
- Poskytovatel naplňuje standardy kvality sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. a vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Místo poskytované služby je fyzicky dobře začleněno do obce a je jen málo překážek, které brání v přístupu k veřejným zařízením/službám. Překážky je možné s odpovídající podporou překonat.
- Domácnost je včleněna do běžné zástavby obce, do které jsou počítány i venkovské oblasti.
- Budova je ve stavu způsobilém k bydlení, je průběžně udržována a upravována tak, aby přispívala k vytváření místa příjemného a upraveného k bydlení.
- V budově je dle možností zachován prostor pro individualitu, autonomii a možnosti společenského styku uživatelů.
- Je patrná snaha udržet okolí v pořádku a dobrém stavu.

Všeobecná atraktivita, vnitřní povrchy

- Všechny pokoje a další prostory jsou čisté a udržované a působí jako celek příjemným dojmem.

Kvalita prostředí (teplo, světlo)

- Ve všech prostorách určených pro uživatele je možnost regulovat teplo a světlo dle potřeby a prostory je možné také účinně větrat.

Osobní charakter obytných prostor (pro ambulantní a terénní služby není hodnoceno)

- Domácnost odráží individualitu svých uživatelů, a to i s ohledem na ostatní členy domácnosti.

Vybavení

- Vybavení odpovídá potřebám uživatele a je vybíráno s ohledem na jeho přání a možnosti.
- Vybavení pro podporu soběstačnosti vychází z potřeb uživatelů.

3.3 PROCEDURÁLNÍ CHARAKTERISTIKY

- Procedurální charakteristiky se týkají všech výše uvedených druhů objektů a poskytovaných služeb umístěných v bytových a rodinných domech, humanizace – investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních, terénních služeb a ambulantních služeb a denních aktivit. Sledujeme metody a způsob poskytování sociálních služby.

Kvalita sociálních služeb

- Poskytovatel naplňuje standardy kvality sociálních služeb a zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Individuální posouzení potřeby služeb

- Odborný pracovník instituce ve spolupráci s uživatelem a klíčovým pracovníkem posoudí, jaké služby uživatel potřebuje a instituce pak hledá

Řízená kopie elektronická	Vydání: 1	Revize: 0	Strana 26 z 40
---------------------------	-----------	-----------	----------------

možnosti zajištění vytipovaných služeb pro uživatele. Instituce vyhledává možnosti nezávislého odborníka, tj. mimo instituci provedeního posouzení potřeby služeb (spolupráce psychologa, psychiatra a dalších).

- Poskytované služby vycházejí z aktivně zjišťovaných osobních cílů uživatele, na jejichž základě jsou vypracovány individuální plány. Platí to i v případě uživatelů s potížemi v komunikaci. Tyto plány znají všichni pracovníci poskytující uživateli služby.

Klíčový pracovník

- Každý uživatel ví, kdo z pracovníků je jeho klíčovým pracovníkem, který poskytuje podporu při formulaci a realizaci jeho osobních cílů, koordinuje jemu poskytované služby, všímá si jeho potřeb, zdraví a spokojenosti, hájí jeho zájmy a účastní se vypracování jeho individuálního plánu. Klíčový pracovník seznamuje ostatní pracovníky s osobními cíli uživatele. Uživatel má právo klíčového pracovníka odmítnout, pokud s ním není spokojen.

Volba bydlení

- Instituce vždy předem zjišťuje přání uživatele týkající se bydlení, a pokud není možno jeho přání vyhovět, hledá v dohodě s uživatelem tu z možných alternativ, která mu vyhovuje nejvíce. Volba uživatele, jeho přání a představy o bydlení probíhá i tehdy, pokud je k dispozici pouze jedna alternativa.

Volba oslovení

- Všichni uživatelé jsou tázáni jak chtějí být osloveni. Tykání je podmíněno souhlasem uživatele i pracovníka a vzájemnou domluvou mezi uživatelem a pracovníkem. Instituce zná a má popsán způsob, jak ve vztahu mezi uživatelem a pracovníkem přejít od jednostranného tykání k oboustrannému tykání či vykání.

Prostor pro důvěrné vztahy

- Důvěrné vztahy včetně případného sexuálního života jsou v instituci chápány jako podstatná složka plně prožívaného života, přání uživatelů ohledně těchto vztahů jsou v zásadě respektována. Pokud uživateli chybí potřebné vědomosti a zkušenosti, poskytuje instituce potřebnou podporu včetně pomoci při hledání vhodného prostoru pro sexuální život. Instituce má vypracovaná pravidla a svůj přístup v této oblasti.

Podpora kontaktu s rodinami a velmi blízkými přáteli

- Instituce přijímá podporu kontaktu s rodinou nebo přáteli uživatelů za součást své nabídky služeb u každého uživatele, který si to přeje.

Kontrola uživatele nad vlastním teritoriem

- Klepání: pracovníci klepou na dveře pokojů uživatelů a čekají na svolení ke vstupu.
- Zamykatelné skříňky či zásuvky: uživatelé mají možnost, pokud o ni stojí, si zamykat skříňky nebo zásuvky se svými soukromými věcmi.
- Možnost přemísťovat nábytek: uživatelé mají možnost v prostoru jimi obývaném (pokoj nebo jeho část) přemísťovat nábytek určený pro jejich vlastní potřebu, pokud tím nepoškodují jiného uživatele, nábytek nebo prostory.

Volba oblečení

- Uživatelé rozhodují o svém oblečení sami bez vnějšího zásahu dle svého vkusu v rozsahu, jak je to obvyklé u jejich vrstevníků bez postižení a mimo sociální služby. Pracovníci se je pouze snaží přesvědčovat v případech, kdy oblečení se zdá být nevhodné, ale konečné rozhodnutí nechávají na uživatelích vyjma případů, kdy by zvolené oblečení ohrožovalo zdraví nebo život uživatelů.

Prostor pro soukromí

- Potřeba soukromí nejen v souvislosti s toaletou a hygienou je zajišťována u všech uživatelů včetně těch, kteří mají omezené schopnosti se vyjadřovat, a instituce vytváří postupy, které pro většinu uživatelů tuto potřebu naplňují.

Prostor pro individuální utváření denního programu všedního dne

- Služby instituce jsou tak pružné, že je možné přizpůsobovat je požadavkům a schopnostem uživatelů. V zásadě si uživatel organizuje den sám, při víkendových programech je respektováno právo volby účastnit se činnosti nabízené pracovníkem nebo si zvolit program sám. Uživatelům, kterým chybí zkušenosti s volbou denního programu, poskytuje instituce podporu v rozhodování se o denním programu.

Svoboda pohybu

- Uživatelé se mohou volně pohybovat v objektu i mimo něj, pokud to umožňují jejich schopnosti. Uživatelé mají klíče od domácností, mohou si určovat svůj program, ovšem musí respektovat dohodnutá pravidla objektu.

Práce

- Instituce má vytvořený program zapojení uživatelů, kterým poskytuje služby, na volný trh práce dle individuálních schopností každého uživatele. Instituce spolupracuje s úřady práce a agenturními službami, kterým předá informace o možnostech uživatelů a jejich pracovním uplatnění. Tyto agenturní služby zajišťují pracovní uplatnění pro jednotlivé uživatele.

Vzdělávání (u dětí a dospělých do 26 let)

- Instituce pojmá vytváření možností pro začlenění uživatelů do systematického školního vzdělávání za svůj důležitý úkol, a proto je zkoumá u každého uživatele a dle svých možností pomáhá k jejich realizaci.

Podpora zapojení uživatelů do místní komunity a využívání obecních zdrojů

- Instituce podporuje zapojení do místní komunity u těch uživatelů, kteří mohou s podporou žít v obci. Aktivně hledá či sama vytváří příležitosti pro nezávislejší život, připravuje na něj uživatele, a je-li to možné, poskytuje podporu v prvním období po odchodu uživatele z původního velkokapacitního zařízení.
- Instituce cílevědomě a trvale usiluje o vytváření příležitostí pro kontakt uživatelů s lidmi, kteří nejsou postiženi a nepatří mezi zaměstnance sociální služby. V případě potřeby poskytuje podporu těm uživatelům, kteří ji potřebují.
- Všem uživatelům je umožněn přístup ke službám v jejich obci, pokud jim to jejich schopnosti umožňují při zajištění maximální možné podpory ze strany poskytovatele. Uživatelé se pohybují po obci dle svého přání. Instituce poskytuje v případě potřeby nácvik a informace umožňující uživatelům bez potřebných zkušeností využívat obecní zdroje včetně veřejné dopravy. Nácvik je prováděn na základě individuálních plánů s klíčovým pracovníkem.

Podpora uplatňování práv uživatelů

- Instituce bere za svůj úkol sledovat dodržování lidských práv uživatelů. Má písemně deklarované úkoly i postupy instituce v případech zapojení a obhajování uživatelů (např. držení občanského průkazu, pasu, způsobilost k právním úkonům, změna opatrovnictví).

Sjednání podmínek bydlení

- Instituce uzavírá s uživateli či s jejich opatrovníky písemnou smlouvu, v nichž jsou zakotveny konkrétní podmínky poskytování služeb, včetně způsobu a podmínek jejich ukončení.

Náležitý postup vyřizování stížností

- Všichni uživatelé jsou prokazatelně seznámeni se závazným postupem vyřizování stížností uživatelů. Tento postup zajišťuje možnost být vyslyšen a vznést námitky, být seznámen s výsledkem řízení a s možností revize konečného rozhodnutí - včetně možnosti externího přezkoumání třetí stranou v případě, kdy se nedaří dosáhnout dohody.

Správa finančních prostředků uživatelů

- Instituce má jasná, písemná pravidla o způsobu platby za služby, které poskytuje. Zásady hospodaření s financemi uživatelů, způsob platby i možné rozdíly jsou součástí smlouvy s uživatelem, se kterou je uživatel seznámen a on nebo jeho zákonný zástupce nebo opatrovník ji podepisuje.

Podpora respektu v jednání pracovníků s uživateli

- Instituce účinně trvá na tom, aby se pracovníci k uživatelům nejen navenek chovali s respektem, ale aby je i cítili jako rovnocenné bytosti. Podniká k tomu potřebné kroky (např. nabídky výcviku, supervize, přeřazení pracovníka na jinou práci).

Ochrana před zneužíváním či zanedbáváním

- Instituce systematicky seznamuje uživatele s jejich právy a vytváří mechanismy proti jejich porušování.
- Většina uživatelů ví, co je zneužití a zanedbávání, a ví, na koho se obrátit, kdyby se taková situace vyskytla.
- Personál je školen pro zvládnutí rizikového chování uživatelů (vztek aj.) způsobem založeným na pozitivním přístupu a předcházení těmto situacím.
- Instituce má vypracovaná pravidla a postupy pro řešení případných podezření na týrání, zneužívání a zanedbávání.

Pocit bezpečí a jistoty

- Instituce si je vědoma potřeby bezpečí a jistoty uživatelů a je schopna v zájmu naplnění této potřeby zvládnout případné provozní komplikace. Zásadní změny způsobu poskytování služeb jsou ohlašovány a probírány s uživateli s časovým předstihem tak, aby se problémy adaptace na změny mohly předem vyřešit.

Zajištění zdravotní péče

- Instituce usiluje o dosažení nejlepšího možného zdraví u každého uživatele. Zajímá se o spokojenost uživatele s poskytovanou zdravotní péčí v rámci obvodu nebo v jiné zdravotní péči, poskytuje uživateli pomoc a podporu při vyhledávání nového lékaře nebo pro získání názoru jiného lékaře.

Rozhodování uživatele o vlastní léčbě

- Potřeba léčby a účinky léků jsou uživatelům pravdivě vysvětlovány ze zásady, tedy i tehdy, když dohoda o spolupráci při léčbě bude namáhavá. Uživatelé jsou odpovědní za užívání svých léků, pokud to evidentně není mimo jejich možnosti a jejich rozhodnutí nevede k přímému ohrožení jejich zdraví nebo života.

Narození dítěte uživatelky/e/ů služby

- Instituce má jasně formulovaná písemná pravidla o přesném postupu služby při plánování rodičovství a mateřství uživatelů a péči o dítě v případě, že s ohledem na cílovou skupinu tato situace může nastat. Služba umí zajistit odpovídající podporu a pomoc při celém procesu včetně zajištění odpovídající podpory při zvládnutí mateřství. Personál je školen na takové situace, umí zprostředkovat pomoc a úzce spolupracuje s příbuznými.

Umírání uživatele

- Instituce má jasně formulovaná písemná pravidla o přesném postupu, pokud k takové situaci dochází. Má ve svých cílech se o uživatele postarat do konce života, aby uživatel nemusel umírat v cizím prostředí. Personál je školen na takové situace, umí zprostředkovat pomoc při přípravě poslední vůle a úzce spolupracuje s příbuznými. Je v zájmu instituce zabývat se všemi okolnostmi ohledně umírání.

Úmrtí uživatele

- Instituce má jasně formulovaná písemná pravidla o přesném postupu při úmrtí uživatele s ohledem na respekt k uživateli, dalším uživatelům i rodinným příslušníkům.

3.4 PERSONÁLNÍ CHARAKTERISTIKY

Personální charakteristiky se týkají všech výše uvedených druhů služeb umístěných v bytových a rodinných domech, humanizace – investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních, terénních služeb a ambulantních služeb a denních programů. Sledujeme personální otázky poskytování sociálních služeb.

Výběr a přijímání pracovníků v přímé péči o uživatele

- Počet pracovníků vždy vychází z kapacity služby a potřeb uživatelů.
- Instituce má jasně formulovaná písemná pravidla přijímání nových pracovníků (např. definované způsoby zjišťování vztahu k uživatelům). Uchazeči se před konečným rozhodnutím vždy seznámí s pracovištěm a uživateli. Po přijetí proběhne časově ohraničené období, během kterého je jeho působení v práci s uživateli sledováno a definovaným způsobem vyhodnocováno (písemné hodnocení, zápisy z porad atd.).

Zácvik nových pracovníků

- Doba definovaného zácviku trvá alespoň měsíc, během kterého je nový pracovník zaučován zkušeným pracovníkem, kterému je pro tuto činnost vytvořen časový prostor. Systém zácviku je písemně stanoven a vyhodnocován.

Pozornost vzdělávacím a výcvikovým potřebám pracovníků v přímé péči

- Instituce průběžně zjišťuje potřeby vzdělávání a výcviku pracovníků, přičemž vychází i z potřeb uživatelů. Vyhledává takové možnosti vzdělávání a výcviku pracovníků, které odpovídají jejich specifickým potřebám. Vyhodnocuje efekt vzdělávání a výcviku pozorovaný jak pracovníkem samým, tak i uživateli a dalšími pracovníky.

Odborné vedení a supervize pracovníků v přímé péči

- Supervize je programově vyhledávána a praktikována. Je realizována adekvátně vzdělanými a na zařízení pokud možno nezávislými odborníky. Jsou na ní vyčleněny odpovídající finanční prostředky.
- Instituce věnuje systematickou pozornost způsobu, jakým řídící pracovníci odborně vedou své podřízené.

Prosazování pozitivního přístupu pracovníků k problémovému chování uživatelů

- Pozitivní přístup k problémovému chování uživatelů je praktikován velkou většinou pracovníků.

Komunikace v základních pracovních týmech

- Porady základních týmů se konají pravidelně a to nejméně jednou měsíčně. Existuje písemná organizační struktura účastníků porad, harmonogram a zápisy. Existuje případně i „anonymní“ hodnocení kvality, obsažnosti a užitečnosti porad i z pohledu řadových zaměstnanců.

Styl řízení

- Je zde programová snaha řešit problémy na té úrovni, na níž vznikají. Vyšší úroveň řízení vstupuje do řešení jen tehdy, když s řešením, k němuž došlo na nižší úrovni, nesouhlasí, nebo jako odvolací instance.

Hodnocení pracovníků

- Pracovníci jsou pravidelně hodnoceni, přičemž základem hodnocení je kvalita služeb poskytovaných uživatelům (faktická pozorování, konkrétní události, zpětná informace od uživatelů).

Poslání a cíle

- Písemné prohlášení poslání a cílů instituce je mezi pracovníky známo a při řešení problémových situací se na něj pracovníci odvolávají. Průběžně je revidováno a aktualizováno.

Pracovní náplně

- Písemné pracovní náplně se přiměřeně aktualizují, takže odpovídají skutečně vykonávaným činnostem a vyžadovaným povinnostem.

Postup projednávání stížností pracovníků

- Všichni pracovníci jsou prokazatelně seznámeni se závazným postupem vyřizování stížností, tento postup zajišťuje možnost být vyslyšen a vznést námitky a být seznámen s výsledkem řízení. Projednané stížnosti se dokumentují.

Postup pro rizikové situace

- Instituce má písemně vypracované postupy pro většinu rizikových situací včetně stanovení odpovědností a kompetencí dané situace řešit. Pracovníci je dobře znají a v případě potřeby podle nich postupují.

3.5 CHARAKTERISTIKY PROCESU TRANSFORMACE

Procesní charakteristiky se týkají všech výše uvedených druhů služeb umístěných v bytových a rodinných domech, humanizace – investice do změny v původních velkokapacitních zařízeních, terénních služeb a ambulantních služeb a denních programů. Sledujeme proces transformace sociálních služeb.

- Poskytovatel v rámci procesu transformace respektuje níže uvedené aspekty:
  - Zvyšování povědomí o transformaci a humanizaci služby
  - Řízení procesu
  - Analýza na úrovni instituce
  - Analýza na národní úrovni a úrovni kraje
  - Návrh alternativních služeb
  - Plánování přesunu zdrojů
  - Příprava a přestěhování uživatelů
  - Příprava a přesun zaměstnanců
  - Logistika
  - Monitorování a vyhodnocení

1. Zvyšování povědomí o transformaci a humanizaci služby

Všechny zainteresované subjekty reflektují problematiku transformace.

Cílové skupiny

- Aby se lidé pozitivně zapojili do procesu transformace, humanizace a deinstitucionalizace, je třeba, aby si všichni jednotlivci na klíčových pozicích uvědomili negativní důsledky života v instituci a důvody, proč je potřeba vrátit uživatele do běžné komunity.
- Proto je třeba z pozice zařízení/organizace zvýšit povědomí:
  - v odborech a u dalších sociálních partnerů,
  - v komunitách,
  - v místních médiích,
  - mezi regionálními politiky,
  - mezi zaměstnanci,
  - mezi rodinnými příslušníky a opatrovníky,
  - mezi uživateli.

2. Řízení procesu

- Všechny zainteresované subjekty se účastní procesu změny.

Transformační tým zařízení/instituce

- V rámci instituce je ustanoven transformační tým zařízení.

- Transformační tým zařízení zodpovídá za proces transformace původní služby.
- Transformační tým zařízení zahrnuje minimálně:
  - vedoucího pracovníka zařízení (např. ředitele instituce),
  - sociálního pracovníka,
  - psychologa / terapeuta / vychovatele,
  - ekonoma,
  - zástupce pracovníků v přímé péči o uživatele,
  - zástupce administrativních pracovníků,
  - pracovníka regionální kanceláře Národního centra (externí odborník),
  - zástupce zřizovatele.

Rizika transformace

- Instituce identifikuje rizika procesu transformace a stanoví postup jejich předcházení a odstranění.
- Instituce reflektuje identifikovaná rizika a při tvorbě transformačního plánu a zajištění procesu transformace jim předchází.
- Identifikovaná rizika jsou zejména:
  - přílišný důraz na snižování počtů uživatelů – kapacity služby,
  - přestěhování pouze uživatelů s nejnižší mírou podpory,
  - slučování institucí,
  - nevhodné soustředění uživatelů do skupin,
  - trauma uživatelů z přestěhování do jiné instituce,
  - nerovnoměrný rozvoj alternativních služeb pro uživatele,
  - obcházení uživatelů se specifickými potřebami,
  - nově přijatí uživatelé nahradí odcházející uživatele,
  - nezohlednění individuálních potřeb uživatelů,
  - vysoké náklady na zřizování nových typů služeb.

Řízení procesu a respektování potřeb uživatele

- Poskytovatel zvažuje nová místa, která jsou k dispozici (tj. biologická rodina, nové domácnosti).
- Poskytovatel posuzuje a sladuje možnosti pro soužití uživatele a jeho rodiny.
- Poskytovatel připravuje uživatele na přechod do nového typu bydlení a denních programů.
- Poskytovatel plánuje přestěhování uživatele.
- Poskytovatel podporuje udržení kontaktů s rodinnými příslušníky a opatrovníky uživatele.
- Poskytovatel sleduje a vyhodnocuje přestěhování a adaptaci uživatele.
- Poskytovatel při plánování přestěhování uživatele respektuje stávající vazby mezi uživateli, jejich přání a potřeby.

3. Provedení analýz na národní úrovni a úrovni kraje

- Poskytovatel spolupracuje na provedení národních analýz a analýz na úrovni kraje.
- Analýzy jsou zaměřeny zejména na níže uvedená témata.

Zhodnocení fyzických zdrojů

- identifikace zdrojů, které jsou k dispozici a mohly by pomoci při procesu deinstitucionalizace a transformace

- budovy a pozemky
- majetky, za které odpovídá stát/agentura
- budova instituce

(objekty původních velkokapacitních zařízení nemají být v budoucnosti použity k účelům pobytové sociální služby)

Zhodnocení lidských zdrojů

- personál z jiných oblastí
- personál původních institucí
- zástupci obecní a krajské samosprávy
- místní podnikatelé a zaměstnanci veřejné správy
- komunitní dobrovolníci
- zástupci církví a náboženských společností

Zhodnocení finančních zdrojů

- úspora financí snížením nákladů na instituci
- investování ušetřených peněz zpět do nových služeb
- místní zdroje finančních prostředků
- oslovení místních podnikatelů, požádání o podporu programu deinstitucionalizace
- dotace
- evropské fondy (ESF, ERDF), resp. operační programy (OP LZZ, IOP, ROP)

Existující alternativní služby

- zhodnocení rozsahu existujících alternativních služeb a zdrojů (co již je k dispozici ve veřejném a soukromém sektoru)
- relevantní resorty a úřady by měly spolupracovat a navzájem komunikovat při poskytování služeb na komunitní bázi

Mapování zdrojů, které jsou k dispozici

- z přehledu zdrojů a služeb, které jsou k dispozici v dané oblasti, je zřejmé, jaké služby jsou již k dispozici a kde jsou mezery
- přehled by měl ukázat rizikové oblasti (chudoba, vysoká nezaměstnanost)
- přehled by měl být poskytnut všem, kteří se podílejí na procesu deinstitucionalizace

Analýzy stavu a pohybu

- Analýza stavu (vč. počtu umístěných dětí) a pohybu počtu uživatelů (nová přijetí a odchody) v instituci.
- Analýza stavu zachycuje situaci každého uživatele, který je momentálně umístěn v instituci.

Informace o přijetích a propuštěních

- počet přijetí do instituce v jednom roce
- důvody přijetí
- počet uživatelů propuštěných v jednom roce
- průměrná délka pobytu v instituci u uživatelů, kteří byli propuštěni
- kam byli uživatelé umístěni
- druhy zdravotního postižení, zdravotní stav

4. Provedení analýzy na úrovni instituce

- V rámci instituce je třeba shromáždit podrobné údaje o uživatelích včetně informací o dosažitelnosti rodiny. Vedle toho je třeba zmapovat významné údaje o personálu a také o budově. Je třeba znát pohyb počtu (údaje o přijímání a propouštění) uživatelů v zařízení.

Posouzení potřeb uživatelů

- nové umístění je vybráno na základě individuálního posouzení každého uživatele
- navržené umístění musí odpovídat potřebám uživatele
- je třeba uvážit, že nevhodné umístění uživatele by znamenalo další stěhování zvyšující jeho trauma
- posouzení pomůže identifikovat terapeutické/specifické potřeby uživatele
- posouzení slouží jako základ pro vypracování individuálního plánu péče o uživatele

Souhrnné informace o uživatelích

- datum narození, pohlaví, respektování příslušnosti ke komunitě
- datum přijetí do instituce
- podrobnosti o rodině
- podrobnosti o sourozencích
- zda je rodina v kontaktu s uživatelem a pokud ano, o jaký typ kontaktu se jedná (např. pravidelné návštěvy, telefonáty, korespondence)
- kde byl uživatel umístěn před příchodem do instituce (např. novorozenecké oddělení, dětský domov)
- druhy zdravotního postižení, zdravotní stav

Podrobný posudek o uživateli (viz bod „Souhrnné informace o uživatelích“)

- Poskytovatel posuzuje schopnosti, možnosti a potřeby každého uživatele.
- Podrobný posudek o uživateli obsahuje minimálně:

Multidisciplinární přístup

- včetně sociálního pracovníka, psychologa, lékaře
- úlohou týmu je analyzovat sociální, zdravotní, psychologickou a vývojovou zralost a schopnosti uživatele

Sociální posudek

- rodinné zázemí (včetně jmen a adres), sourozenci (počet, věk, pohlaví, adresa), komunita
- vhodnost momentálního umístění a potřeby původní rodiny
- vztahy s ostatními uživateli
- vztahy s pracovníky

Psychologický a psychomotorický posudek

- emoční zdraví
- psychologické zdraví
- pocity uživatele a jeho přání týkající se jeho momentálního a budoucího umístění

Zdravotní posudek

Řízená kopie elektronická	Vydání: 1	Revize: 0	Strana 35 z 40
---------------------------	-----------	-----------	----------------

- spolu s hodnocením pomůže tento posudek při identifikaci zdravotních diagnóz, problémů s chováním, speciálních potřeb, které ovlivní rozhodnutí o budoucím umístění

Předběžná příprava

- plán přípravy a nastavení potřeb probíhá ve spolupráci se odbornými pracovníky instituce i dalšími relevantními pracovníky
- pracovníci jsou o přípravě a procesu informováni

Zabezpečení dostatečného času

- poskytovatel si zajistí dostatečný čas na posouzení uživatelů

Vhodné prostředí

- posouzení uživatelů probíhá v místě pro ně příjemném a bezpečném

Vhodné pomůcky

- pomůcky pro posuzování jsou přiměřené vývojové věkové skupině a úrovni chápání uživatelů

Interaktivní proces

- při posuzování je používána rozhovor, případně hra

Bezpečí uživatele

- při posuzování uživatele poskytovatel vždy dbá na jeho bezpečí

Plány přestěhování uživatele

- Za plány přestěhování uživatelů je odpovědný sociální pracovník ve spolupráci s posudkovým týmem.
- Plán přechodu má být vypracován na základě podkladů k danému případu. Informace podávají členové posudkového týmu.
- Je třeba zvážit i jiné faktory, např. změnu okolností, která může ovlivnit rozhodnutí o umístění.
- Je zajištěna intervence pro rodiny v krizi.
- Úroveň intervence se musí odvíjet od stupně rizika.
- Pro posuzování uživatelů byl určen tým, který bude připravovat posudky.
- Pro posuzování uživatelů byly určeny nástroje, které se budou využívat.
- Pro posuzování uživatelů byla otestována metodika.
- Pro posuzování uživatelů byl shromážděn potřebný materiál.
- O posuzování uživatelů a o programu hodnocení byli informováni zaměstnanci instituce.
- Zaměstnanci byli zapojeni do diskuse o transformaci instituce, budoucích službách a jejich budoucím postavení.
- Poskytovatel zvážil možné projevy odporu a identifikoval strategie, jak je snížit.

5. Návrh systému alternativních služeb

- Informace shromážděné podle předchozího bodu by měly postačovat k návrhu nových domácností, terénních služeb a ambulantních služeb a denních programů.
- Poskytovatel vypracovává transformační plán zařízení.
- Transformační plán je vytvářen na základě tohoto dokumentu.

6. Plán přesunu zdrojů – finančních a lidských – do nové sítě služeb.

- Po analýze stávajících a v budoucnu nutných zdrojů poskytovatel plánuje a zajišťuje přesun zdrojů na nové služby.

Etapy plánování využití nemovitosti

- Poskytovatel zorganizuje setkání všech zúčastněných stran a seznámí je s plánem transformovat instituci.
- Poskytovatel podá návrh k dalšímu využití budovy.
- V rámci procesu transformace je dána přednost místním potřebám a požadavkům na místní zařízení.
- S plány na využití budovy jsou seznámeni všichni zúčastnění, včetně zaměstnanců instituce.

7. Příprava a přestěhování uživatelů

- Umístění uživatelů probíhá s přednostním ohledem na jejich potřeby a s vědomím toho, že samotná změna prostředí je stres, a to i u pracovníků.
- Poskytovatel reflektuje, že zvláště zranitelní jsou lidé se specifickými potřebami.
- Noví pracovníci jsou v kontaktu s uživatelem v dostatečné míře ještě v době, kdy je v původním prostředí.
- Snižování počtu uživatelů probíhá postupně, pokud by k němu došlo v příliš krátké době, není možné věnovat dost pozornosti jednotlivým uživatelům.
- Formální záležitosti související s přechodem uživatele do jiného typu služeb musejí být vyřízeny předtím, než uživatel původní zařízení opustí.

Nejdůležitější informace potřebné na počátku plánu přestěhování

- podrobný aktuální posudek uživatele (zdraví, vývoj, potřeby)
- informace týkající se jakýchkoliv specifických potřeb uživatele
- informace o rodinných poměrech a přáních rodiny uživatele a opatrovníka
- informace o sourozencích a přátelích uživatele, aby bylo možné tyto uživatele umístit spolu (pokud je to možné)
- vědomosti o přáních uživatele (závisí na věku a úrovni chápání)
- jasná doporučení k novému umístění, podle kterých se upraví program přípravy
- přibližné datum přestěhování na nové místo

Jak připravit uživatele na přestěhování

- Poskytovatel se zaměří na 3 hlavní způsoby přípravy uživatelů, kterými jsou:
  - a) formování vztahů důvěry s pracovníky;
  - b) terapie vývojových opoždění a zaobírání se problémy s chováním, což souvisí s připoutáním a vazbám k prostoru, objektu i osobám;
  - c) seznamování uživatele s novým místem.

8. Příprava a přeškolení personálu původního zařízení

- Proces přeškolení personálu má jasná pravidla.

- Pracovníkům je nabídnuta možnost rekvalifikace.
- Poskytovatel komunikuje o problematice transformace se všemi zaměstnanci, zvláště intenzivně s těmi, kteří se transformací cítí ohroženi.
- Zaměstnancům, kteří už dále nemohou nebo nechtějí s uživateli pracovat, poskytovatel pomáhá při hledání nové práce.
- Poskytovatel stanoví časový harmonogram pro nábor a školení zaměstnanců.

9. Logistická podpora

- Při přípravě a přestěhování uživatelů a pracovníků je třeba postupovat podle časového harmonogramu zpracovaného s ohledem na všechny klíčové faktory, což jsou zejména: potřeby uživatelů, jejich připravenost na změnu, existence a zajištění nových služeb (zejména jejich finančních a personálních zdrojů).
- Poskytovatel stanoví jasný plán přestěhování uživatelů.

Přeřazení stávajících pracovníků

- Poskytovatel plánuje, se kterými zaměstnanci je možné počítat pro přeřazení do nových služeb.
- Poskytovatel informuje pracovníky o procesu transformace a deinstitucionalizace a zapojuje je do plánování a přípravy programů pro uživatele.
- Poskytovatel zapojuje zaměstnance do pravidelných diskusí o procesu transformace.

Výběr a vzdělávání pracovníků

- Poskytovatel zajistí spravedlivý a otevřený výběrový proces na nová místa.
- Poskytovatel vypracuje harmonogram na podávání inzerátů na místa, pohovory a úvodní školení vzhledem k plánovanému datu otevření každé nové služby.
- Poskytovatel zajišťuje průběžné školení, podporu a supervizi pro pracovníky.

Očekávané pořadí plnění projektových úloh

- Poskytovatel postupuje podle níže uvedených kroků:
  - analýza potřeb schopností uživatelů
  - identifikace služeb potřebných pro současné i budoucí přijetí
  - určení požadovaných zdrojů (tj. finance, nemovitost, zaměstnanci) v součinnosti se zřizovatelem
  - seznámení zaměstnanců instituce a místní komunitu s plány umístování uživatelů
  - kontaktování možných zdrojů financí, připravení akcí na získávání finančních prostředků v součinnosti se zřizovatelem
  - započítání s rozvojem nových služeb, tj. zařizováním budov, objednáváním nábytku, softwaru
  - započítání hodnocení zaměstnanců instituce pro přeřazení
  - zajištění otevřených konkurzní pohovorů na nová místa
  - započítání s hodnocením uživatelů a přípravou plánů péče
  - započítání s přípravou uživatelů na přestěhování a se školením zaměstnanců
  - přestěhování uživatelů do nových služeb
- některé kroky mohou probíhat i zároveň

Vypracování databáze

- Databáze připravená na začátku projektu s individuálním záznamem o každém uživateli zahrnuje posudky, monitorování a vyhodnocení.
- Poskytovatel posuzuje každého uživatele, jeho opatrovníky a nové umístění a zaznamenává údaje.

10. Monitoring a hodnocení nového stavu

Monitorování umístění

- Poskytovatel monitoruje přestěhování každého uživatele na nové místo a zaznamenává, jak se uživatel zabydluje v materiálním a sociálním prostředí.
- Mohou se použít tyto klíčové indikátory:
  - a) úroveň rozrušení: těžké a přetrvávající problémy jsou indikátorem, že uživatel má problémy s novou situací;
  - b) zotavování uživatele po zdravotní a vývojové stránce;
  - c) názor zainteresovaných odborníků;
  - d) názory uživatele na změnu v jeho životě.

Vyhodnocení nového umístění

- Poskytovatel vyhodnocuje úspěšnost každého nového umístění záznamem:
  1. aktivizačních postupů
  2. zdraví, vývoje a chování uživatele
  3. všechna nová místa je potřeba sledovat v jasně stanovených intervalech
- Klíčovými indikátory úspěšně probíhajícího procesu jsou zdravotní stav uživatele a jeho psychický vývoj. Poskytovatel je monitoruje. Je třeba je monitorovat ještě před tím, než uživatel instituci opustí a v pravidelných intervalech také potom.
- Monitoring je prováděn nejméně jednou za tři měsíce po přestěhování uživatele do nového prostředí a pak jednou za šest měsíců po další dva roky.

4. ZDROJE

- Kol.: Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (včetně transformace pobytových sociálních služeb) – schválena zastupitelstvem kraje dne 26. 6. 2008 usnesením č. 24/2122.
- Kol.: Hodnocení kvality služeb poskytovaných v ústavech přímo řízených. Praha: MPSV, 2001.
- Kol.: Hodnocení kvality služeb poskytovaných v komplexu služeb chráněného bydlení. Praha: MPSV, 2001.
- Kol.: Děti mezi ústavní výchovou a rodinou. Praha: Sborník ke konferenci konané ve dnech 8. a 9. 11. 2007.
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění.
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., v platném znění.
- Metodická příručka způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programovém období 2007 – 2013.